February 1998
лютий 1998 р.

ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Леся Українка

Memories of Ukraine

Видатні Жінки України

ПРОМІНЬ

РІК XXXVIII ЛЮТИЙ Ч. 2

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць,
Головний Редактор - Орися Сушко
Редактор, Оксана Арсено

Редакційна Колегія:
Добр. Катерина Бублик
Галя Липка
Галина Мельник-Марко
Референт Променя - Галя Щерблюк

Річна передплата в Канаді - $20.00
Передплата до інших країн - US $25.00
Одне чисо - $2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли

PROMIN
P. O. Box 57268
Jackson Station
Hamilton, Ontario
L8P 4X1
Fax: 905-524-5362
e-mail -promin@networx.on.ca

PROMIN

published monthly by
UKRAINIAN WOMEN'S
ASSOCIATION OF CANADA
VOL. XXXVIII FEBRUARY No.2

Editor-in-Chief - Orysia Sushko
telephone 905-572-9626
Editor - Oksana Arseneault
telephone 905-524-5178
Editorial Committee:
Dobr. Kateryna Bublyk
Halia Lypka
Halyna Melnyk-Marko
Promin Convener - Helen Scherbluk
telephone 416-233-0724
Administrator - Oksana Arseneault
telephone 905-524-5178

Subscription in Canada - $20.00
Other Countries - US $25.00
Single copy - $2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials

Publication Mail
Registration No. 1925
International Standard Serial number
ISSN 038021-40

TRIDENT PRINTING in association with *The Home Office Centre*
1-800-821-6034 (416) 789-1190

ЗМІСТ CONTENTS

Редакційна.....1
Editorial

Спогади про Лесю Українку.....3
Memories of Lesia Ukrainka

Леся Українка 6
Lesia Ukrainka

Олена Пчілка.....7
Olena Pchilka

Жіночі Постаті.....9
Women of Influence

Укр. Жінки XIX-XX Століття.....10
Ukr. Women XIX-XX Century

Укр. Жінки активізуються.....11
Women's Action

Із світу 12
Around the World

Виставка Образотворчого Мистецтва 16
Art Show

Вісті з Централі *18*
News from the National Office

Нашим Дітям.....*20*
For our Children

Залишайся молодим.....*22*
Maintain your youth

Космонавт Леонід Каденюк.....*22*
Cosmonaut Leonid Kadeniuk

Громадська Хроніка.....23
Community Events

Із листів до редакції.....*28*
Letters to the Editor

Квіти Незабутнім.....29
In Memorium

Поезія Лесі Українки.....*30*
Poetry by Lesia Ukrainka

Приписи.....31
Recipes

Пресовий Фонд.....32
Press Fund

Обкладинка і формат - Даніел Арсено
Cover and layout - Daniel Arseneault

Нова адреса Централі
Союзу Українок Канади
Please note the new address of the
National Office of the
Ukrainian Women's Association of Canada:
202-456 Main Street
Winnipeg, MB R3B 1B6
Telephone: 204-957-7630
Fax: 204-947-3882
Office hours:
Monday, Wednesday, Friday 1 - 4 p.m.
Канцелярія відкрита в
понеділок, середу і п'ятницю
від 1-ої до 4-ої год. дня
Нова адреса, телефон,
телефакс і електронічна
пошта **Променя** подано з ліва
The new **Promin** address,
telephones, fax & e-mail
listed to the left

Editorial
Редакційна

Слава Ісусу Христу!

Місяць лютий є особливо важним для українського народу, бо ж цього місяця ми вшановуємо пам'ять видатної української поетеси-борця Лесі Українки, яка своїм сильним словом буде вічно жива між нами.

Іван Франко висловився ось так про Лесю Українку: „Від часу Шевченківського <Поховайте та вставайте, кайдани порвіте> Україна ще не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова, як із уст цеї слабосилої, хворої дівчини ... у неї є свій пафос, своє власне слово, бо сама має що сказати читачам, у самої паболіло на душі чимало, у самої поетичне слово доспіло і сиплеться мов золота пшениця".

В поезії Лесі Українки відзеркалюється голос борців які свідомі до чого прямують і змагають. Візьмім на приклад її вірш Досвітні огні, (який поміщений в цьому числі) в якому вона завзято закликає нас ось так:

Вставай, хто живий, в кого
думка повстала!
Година для праці настала!
Не бійся досвітньої мли, -
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла.

Доля її була тяжка і хоч вона прожила короткий вік, вона весь свій талант і кожну хвилину свого життя віддала своєму народові за його визволення. В тяжких умовах, особистих і народних вона ніколи не здавалася із своїм змаганням з хворобами ані із своїм змаганням за кращу долю свого народу.

Ми можемо від неї і від всіх наших видатних героїнь багато навчитися, беручи їх поступування собі за приклад. Перед нами незабаром нове століття і нові питання пов'язані із нашим майбутнім. Важливим є як, і з якою завзятістю, ми будемо ці питання вирішувати в нашому особистому і організованому житті.

Знаємо із своїх власних переживань, що доля не дає нам легких ані гладеньких шляхів. Але й знаємо що коли людина прямує вперед із певною метою, то переборить різні труднощі і при ходить до чогось кращого.

Отож, жінка, засвоївши кращі здобутки світової культури, коли буде виховувати дітей і творити здорове змістовне родинне життя, коли зуміє розумно сполучати громадську працю з інтересами родини, коли буде високо тримати прарор релігії та моралі, тоді відкриються прекрасні перспективи для справжньої, спільної плідної праці на користь українського суспільства. Таким способом наше майбутнє буде забезпечене.

Поступаймо за прикладом Лесі Українки, яка віддала себе загально-людській справі.

Мрії, що їй слово і діло, народжене і промовлене в дні важкого мороку, ясним промінням сіятиме у вільній Україні здійснилися -

Як я умру, на світі запалає
Покинутий огонь моїх
пісень
І стримуваний пломінь
засіяє,
Вночі запалений, горітиме
удень.

Яка б рада була Леся Українка знати, що на решті Україна стала вільною, незалежною державою!

Ірися Сушко

Editorial
Редакційна

February is the month in which we recall and celebrate our Ukrainian heroines. These are women who made immense contributions to our culture and its perpetuation and who have left a mark on the lives and futures of Ukrainian women across the globe. Either through patriotic literature, by speaking out in defense of their nation and national heritage, for which many were persecuted, or through researching and documenting traditional folklore and art forms, all of these women excelled in bringing Ukrainian women to a higher level.

Traditionally, our focus in the month of February is on Lesia Ukrainka, Ukraine's most revered poetess. Having grown up in an environment of culture and learning, Lesia had the opportunity to develop her intellect and talents, and she marked the world with her renowned poetry and prose.

In an editorial in the February 1971 issue of The Ukrainian Canadian, Mitch Sago eloquently captures Lesia Ukrainka's essence. He writes:

Lesia Ukrainka is unquestionably one of the titans of Ukrainian and world literature.

She saw herself and her people as children of Prometheus who, according to Greek mythology, stole fire from heaven for the benefit of mankind. Not only did she proclaim that "I'll follow in his path", but her life is an affirmation of that role. She dedicated her great talent to bringing the flame of truth to the people.

Her words leap like flames from a heart tormented by human suffering. They burn with a searing hatred for tyranny and oppression. Despite ill-health that drained her life for more than thirty years, she gave passionate voice to her unswerving belief that Man shall inevitably triumph over evil.

Having absorbed the great liberating ideas of her time, her work endures and is relevant to the great struggles of today for freedom and justice. Here lies the essence of her work and heritage for the new generations who seek a deeper understanding of themselves and their world so that they can master their destiny.

Each year as we gather to recite her poetry and sing her songs, let us imagine this suffering young woman, who died at the young age of 42 from tuberculosis, courageously battling for her life with the sole purpose of inspiring the world to the highest level of goodness. In her 1971 publication, Lesya Ukrainka, A Heritage for Today and Tomorrow, Mary Skrypnyk notes, "Optimism is one of the most remarkable qualities of [Lesia's] poetry. Though the whole of her life was a hard struggle, she sang a hymn of freedom, courage, battle, love, labour, everything beautiful".

Lesia Ukrainka was a real person, fighting for a real cause. The more I learn and read about her, the more I am inspired to carry on the ideals which her works embodied. In the face of death itself, she thought only of the freedom of her country and people. She watched her heroes and heroines in their struggles, and carried their spirits in her words and songs.

Today, we must also celebrate the heroines among us. Every day, Ukrainian women across the globe are making tremendous contributions to maintaining the spirit of Lesia Ukrainka's life in many ways. I invite you to use Promin as your forum in which to honour these talented women. In Promin's "Women of Influence" column, we not only want to celebrate heroines of the past, but also heroines of the present.

Most importantly, let us always honour each other. Each of us has something important to contribute by means of our own special talents and skills. As individual women, we are strong; as one united family, we are mighty and without bounds. When we join hands to sing "De Zhoda v Rodyni", let Lesia Ukrainka's words carry our voices:

You will create for yourselves
such a song,
A song that is new, that with
radiance will gleam,
That will hum and seethe like
a deep mountain stream,
So that the scarlet banner so
bright,
With the song united, will
marvels create.

Yours in Promin,

Oksana Arsenault

Мої спогади про Лесю Українку

Нестор Гамбарашвілі
Київ, 6/V 1896

Після ув'язнення й виключення в листопаді 1894 р. з Московського університету за участь в студентському русі мене було вислано на батьківщину, в Горі, без права вступу в столичні університети (Московський і Петербурзький).

В результаті довгих клопотань міністерство народної освіти дозволило мені поступити в один з провінціальних університетів. Я вибрав Київ.

Восени 1895 р. я приїхав до Києва і почав шукати собі кімнату в районах поблизу університету. Незабаром мені пощастило знайти на Назарівській вулиці, в будинку Но. 21, кімнату, маленьку, але досить охайну, світлу, з необхідними для студента меблями.

Господарем квартири виявилася сім'я Косачів. Голова сім'ї Петро Антонович Косач служив у м. Ковелі, Волинської губернії, повітовим предводителем дворянства. Старший син Михайло Петрович був залишений при кафедрі фізики Юр'ївського університету. Інші члени сім'ї: мати Ольга Петрівна - українська письменниця Олена Пчілка, старша дочка Лариса Петрівна, яка незадовго перед тим приїхала з Софії (Болгарія), де вона гостювала у свого дядька-емігранта Драгоманова, дочка Ліля (Ольга Петрівна), учениця старшого класу гімназії, дочки Дора і Оксана 14 і 8 років та син Микось років 12 - жили в Києві.

Сім'я Косачів відразу ж завоювала мої симпатії своєю високою культурністю, демократичністю і

PORTRAIT OF LESIA UKRAINKA
etching by V. I. Kassian, 1970

сердечністю. Члени сім'ї між собою говорили виключно по-українськи, хоч всі добре знали і російську мову.

У мене скоро після поселення в Косачів встановилися хороші відносини з ними, - я відчув себе як серед рідних. Молодь пастільки звикла до мене, що залучала мене до деяких дитячих ігор, вільно появляючись у моїй кімнаті, влаштовуючи іноді невеликі милі витівки. Раз, повернившись ввечері з хімічної лабораторії, де робив досліди з неорганічної хімії (я був природник), я застав у своїй кімнаті <художнє безладдя> - всі мої речі, книги, картки були переміщені і знаходились не на своїх місцях, а на моєму столику лежала записка фанцузькою мовою (сім'я Косачів знала, що я вивчав французьку мову) такого змісту: <Quand il n'y pas le chaf a la maison, les souris dansent>. (Коли

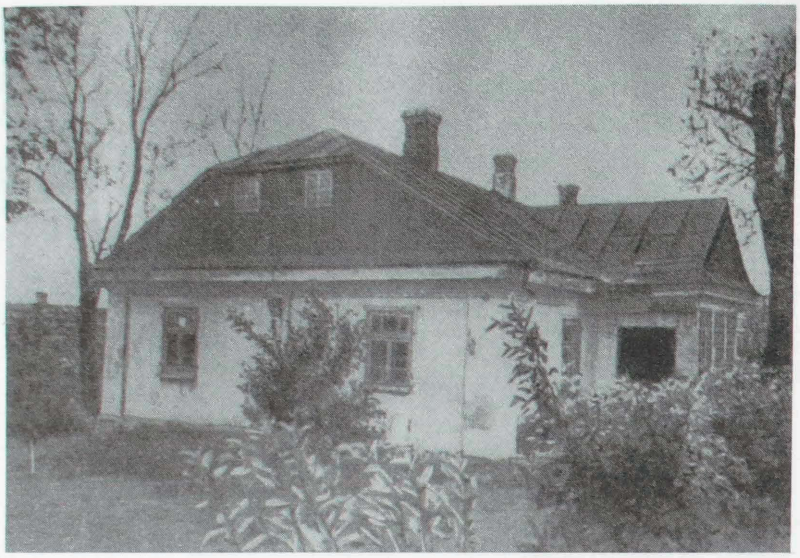

Будинок у м. Новограді-Волинському, де народилася Леся Українка.

нема кота в дома - миші танцюють). Як потім з'ясувалося, в цих милих пустощах брала участь і Леся Українка, чиєю рукою й було написане це французьке прислів'я.

Особливо хороші товариські стосунки були в мене з Лесею Українкою. Вона часто заходила до мене, і ми розмовляли на різні суспільно-політичні теми. Коли вона говорила про гноблення царським самодержавством рідної України, про русифікацію українців і інших народностей, які входили в колишню Російську імперію, її сірі очі запалювались вогнем ненависті до самодержавства.

Одного разу, побачивши у мене на столі книгу Шота Руставелі <Витязь у тигровій шкурі>, художньо оформлену ілюстраціями художника Зічі, вона була приємно здивована цим шедевром грузинської літератури XII ст. і засипала мене питаннями про Грузію, її природу, давню культуру, поетів, письменників, художників, театри. Довго й уважно вона слухала мою розповідь, і відповіді на ці питання і сказала: <Який цікавий, дивний куточок - Грузія! Скільки мужності і доблесті повинен мати народ-жменька, щоб уціліти і охоронити себе від всіх напастей і знегод, які випали на його долю! Коли б я не була українкою, я б хотіла бути грузинкою!>

Леся Українка добре знала кілька іноземних мов, вільно читала в оригіналі Шекспіра. Мені вже було відомо, що вона знає англійську, німецьку і французьку мови, але скоро я переконався в її знанні й італійської мови, коли два бродячі малолітні італійці - брати Еміліо і Чечіліо, 11 і 9 років у стареньких фетрових капелюхах на голівках, зупинившись перед вікнами квартири Косачів, стали співати по-італійськи, акомпануючи собі на невеликій гітарі. Леся Українка закликала хлоп'ят до себе, почастувала їх, чим могла, і стала розмовляти з ними по-італійськи. Виявилось, що їх мати-вдова виїхала з ними з рідного міста Анкони (Італія) в Київ, щоб не вмерти з голоду. З цими хлопчиками, які досить часто відвідували-

сім'ю Косачів і мене, у нас встановилися дружні відносини.

Довідавшись, що я вивчаю французьку мову по самоучителю Туццена і Ленгеншейдта, Леся Українка запропонувала свої послуги і просила, в свою чергу, познайомити її з грузинською мовою. Звичайно, я з радістю погодився. Від тоді не тільки в години французьких уроків, але і в інший час при наших зустрічах французька мова була в переважному вжитку.

Взаємно я став знайомити Лесю Українку з грузинським алфабітом, з грузинською мовою, але вимова деяких букв і звуків (гортанні, дифтонги) їй важко давалася.

В знак наших добрих товариських відносин Леся Українка подарувала мені томик віршів французького поета Альфреда Мюссе <Poesie nouvelles> з написом <Au maitre, eleve et Camarade en souvenir de notre <societe du secours eleve at Camarade en souvenir de notre <societe du secours mutuel> de la part de Larisse Kossaatch. Kieff. 29/1v 1896>. *(Вчителеві, учневі і товаришеві в пам'ять нашого <товариства взаємної допомоги> від Лариси Косач)*

Леся Українка добре знала музику, з великим почуттям грала на піаніно. Особливо вона захоплювала мене сонатою Бетховена <Quasi una fantasia>, виконувала твори Ліста, Шопена, Моцарта, Шумана, Чайковського, дуже добре грала сюїту Гріга <Пер Гюнт>, яка тоді щойно з'явилася. Цю сюїту ми вдвох з Лесею Українкою слухали вперше у виконанні великого оркестру з хором під керівництвом диригента Виноградського. Вона справила на нас величезне враження, і другого ж дня ми купили цю сюїту для фортепіано.

Lesia Ukrainka at age 13

Лесі Українці дуже подобалися грузинські пісні, мелодії. Вона охоче слухала хоровий спів, коли у мене збиралися товариші Васо Церетелі, Миха Чхенкелі, Шіо Чотадзе та інші.

В домі Косачів досить частим гостем був відомий український композитор Микока Віталійович Лисенко, який захоплюючи грав на піаніно, бував драматург Старицький, репресований царським урядом Ковалевський; з різних міст України, а також і з Львова приїжджали українські суспільні діячі.

Крім згаданої вище книжки з віршами Ал. Мюссе, Леся Українка подарувала мені свою брошурку <Малорусские писатели на Буковине> з таким написом <Нестору Георгиевичу (їй так більше подобалось, ніж <Григорьевич> Гамбарову от автора за неимением лучшего, Киев, 18. XII. 1900>.

На звороті її фотографії, подарованої мені 6 травня 1897 р., є такий напис:
<Бажаю Вам, пане Несторе, послужити щиро і бездоганно Вашій прекрасній рідній країні. Коли Вам треба буде товариської помочі і поради, то згадайте, що єсть на світі. *Лариса Косач - Київ, 6/V 1896* >

Були в мене листи від Лесі Українки, особливо за літо 1896 р. коли я проводив канікули у батька в Горі, а Леся Українка була в Ковелі. На превеликий жаль, листи ці пропали під час громадянської війни на Північному Кавказі, де я був у той час.

На початкиу літа 1896 р., виїжджаючи із Києва додому в Горі на канікули, я запитав Лесю Українку, що їй привезти з Грузії. Відповідь була: <Гострий кинджал, як емблему для боротьби з ненависним ворогом>.

Я виконав бажання. Непогано заробляючи уроками, я замовив спеціялістам по холодній зброї дагестанцям в Горі кинджал, невеликий, з кращої криці, ручка і піхви кинджала були зроблені з срібла з гравіровкою і черню. Даруючи цей кинджал Лесі Українці восени 1896 р., після повернення з канікул в Київ, я сказав: <Панночко Леся, будьте тверді у Вашій благородній роботі як криця цього кинджала, і гострі в слові, як його лезо>

Яка безмежна любов до своєї дорогої України яскравим полум'ям горіла в серці Лесі Українки! Скільки благородної мужності і рішучості було в цій фізично кволій жінці! Схилимо ж низько голову перед безсмертним образом Лесі Українки!

2/VIII 1948 р. Тбілісі

Із книжки СПОГАДИ ПРО ЛЕСЮ УКРАЇНКУ, видавництво Художної Літератури <Дніпро>, Київ, 1971.

The great Ukrainian writer, Olha Kobylyanska, photographed here with Lesya Ukrainka when the poetess visited her in Chernivtsi, Bukovina.

The following essays about Lesia Ukrainka and Olena Pchilka are reprinted from Essays from the History of Ukrainian Culture, Book One: Selected Luminaries of Ukrainian Literature by Natalia Kohuska. Published by the UWAC, Natalia Kobrynska Foundation, Edmonton, 1984.

LESIA UKRAINKA

Lesia Ukrainka, (literary pseudonym, Larysa Kosach, 1871-1913) along with Shevchenko and Franko, is one of the foremost writers of Ukrainian literature. Her works reflect a deeply nationalistic spirit, and are the manifestation of a talent equal to that of the world famous classical writers.

Lesia Ukrainka was born in the city of Zviahel, Volyn. Lesia's father, Petro Kosach, was a federal civil servant in Volyn. Her mother, Olha Kosach, was the well-known writer, Olena Pchilka (a pseudonym). Lesia Ukrainka was raised in a close-knit cultural family in which Ukrainian patriotism and interests in literature and in social change flourished. This home atmosphere was largely created by Lesia's mother, a sister to Mykhailo Drahomaniv. In spite of the growing trend to glorify all that originated in Moscow and despite the censorship of the Ukrainian language and of Ukrainian publications, Olha Kosach taught her children to respect and love their native tongue and their nation. Lesia Ukrainka was also influenced by her uncle, who was persecuted because of his educational and social activism by the tsarist government, and was forced into exile in Bulgaria.

Lesia's childhood was spent in the village of Kolodiazhny, Volyn whence the Kosachs moved. Here, she became acquainted with village life in Volyn. She played with the village children and developed a love for the natural beauty of the area. The

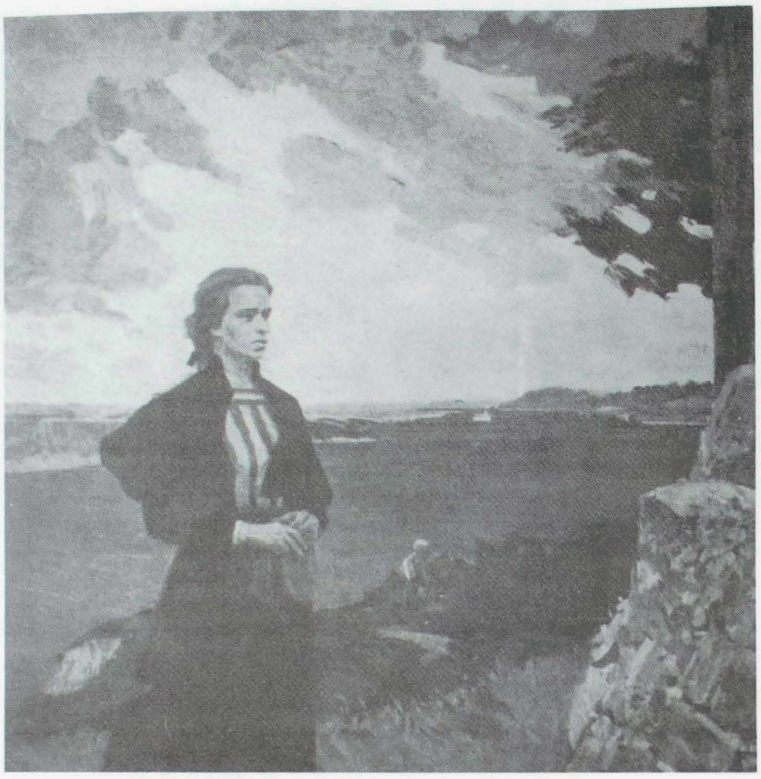

"On Taras Hill", oil 1963-64. I. A. Tikhiy portrays Lesia Ukrainka visiting Taras Shevchenko's grave in Kaniv.

Kosach family often visited Mrs. Kosach's childhood home, an estate in Hadiache, Poltavschyna, and, in winter, often stayed in Kiev, especially when the children grew older and had to attend secondary schools. In Kiev, the Kosachs became good friends of the Lysenkos and the Starytskis, also generators of Ukrainian culture.

Lesia Ukrainka was tutored at home by her mother. At age twelve, she contracted tuberculosis, after which she required special nursing care. The highly cultivated atmosphere of the Kosach home quickly influenced Lesia's intellectual development. Her mother acquainted her first with Ukrainian literature and then with other world literatures. Lesia read systematically nothing but first-rate books and hence, became exceptionally well-educated. She simultaneously learned the following foreign languages: German, French, English, Italian, Greek, Latin, Polish and Bulgarian. This enabled her to read the Classics (in Greek and Latin) and to learn about Greek and Roman art and philosophy. She particularly enjoyed reading The Bible wherein she learned about ancient history with its fascinating events. When she was nineteen, she wrote a textbook for her sisters entitled: *Starodavnia istoria skhidnikh narodiv (An Ancient History of the Eastern Nations).*

Lesia also enjoyed music and learned to play the piano. She had to give up this pursuit due to illness. Painting, too, had to be abandoned for the same reason, even though she had shown great enthusiasm for it as a small child. It is no wonder, then, that she recorded folk songs, some (although this was much later) with her husband, Klymenty Kvitka, and published a col-

lection of folk songs. Lesia Ukrainka liked to embroider Ukrainian designs and sometimes dressed in traditional Ukrainian costume.

Due to illness, Lesia Ukrainka often had to travel to warmer countries, particularly in winter. She journeyed to Germany, Italy and Egypt. She visited Halychyna, where she met Ivan Franko and Mykhailo Hrushevsky, and Bukovyna, where she met Olha Kobylianska, who became a good friend.

Lesia Ukrainka began writing early in life. Her first poem "Konvalia" ("Lily of the Valley") was published in the magazine *Zoria (Star)* in 1884, and her first collection of poems, *Na krylakh pisen(On Wings of Song)* appeared in print in 1893. Besides poetry, Lesia Ukrainka wrote short stories, and poems for children.

The complete works of Lesia Ukrainka (published in twelve volumes) are true pearls. They include her lyric poems, short stories, correspondence, and epic poems, such as, "Rusalka" ("The Nymph"), "Podorozh do moria" ("Voyage to the Sea"), "Samson", "Misiachna Lehenda" ("Moon Legend"), "Robert Bruce", "Davnia Kazka" ("Ancient Folk Tale"), "Odne slovo" ("One Word"), "Villa posestra" ("Villa Closest Friend"), and "Isolda Biloruka". Then, there are her plays: *Blakytna trojanda (The White Rose), U puschi (In the Wilderness), Oderzhyma (The Recipient), Vavylonskyj polon (Babylonian Captivity), Cassandra, Rufin i Priscilla (Rufin and Priscilla), U katakombakh (In the Catacombs), Na poli krovy (On a Bloody Field), Johanna, zhinka Khusova (Johanna, wife of Khusiv), Advokat Martijan (Martijan, the Lawyer), Boyarynia (The Boyar Woman), Lisova Pisnia (Forest Song), Kaminnyj hospodar (The Stone Host), Orhia (The Orgy).* All of these works have artistic merit and stimulating ideas.

Lesia Ukrainka also translated from other languages, and contributed articles to various periodicals on literary and socio-cultural themes.

OLENA PCHILKA

Photo 1868

Olena Pchilka (literary pseudonym of Olha Kosach, 1849-1930), author and community activist, was born in the city of Hadiachy, Poltava region, to the Drahomaniv family. She was Lesia Ukrainka's mother and Mykhailo Drahomaniv's sister.

The writer's father, Petro Drahomaniv, was a nobleman who had a modest piece of property in Hadiachy, that is, on an estate near the city of Hadiachy. The writer's mother, Yelysaveta, was a pious, good, and quiet woman, whose family owned an estate in the Poltava region, the Tsiatskos. A democratic spirit existed in the Drahomaniv household, some of whose members had witnessed the period of the Hetmans in Ukraine. There was an ancient castle in Hadiache that was once the home of Hetman Kyrylo Rozumovsky. Poltava was the homeland of Ivan Kotliarevsky.

Olena Pchilka was raised under the watchful eye of her well-educated, intelligent father, whom she remembers fondly in her memoirs. At first, she studied at home. She received her secondary education in a pensionnat for daughters of the gentry in Kiev. Her other "teacher" was her brother, Mykhailo Drahomaniv, eight years her senior. He had a definite influence upon her developing world view. Her brother was full of Ukrainian nationalist feeling, widespread among the youth of the day and forbidden by the government.

Olena Pchilka became more independently active in Volyn when she became the wife of Petro Kosach. They were married in 1868, and that year, her husband was appointed conciliator in Novhorod Volynsky. The Kosach family first lived in Zviahel, then in Lutsk, and later purchased a home in Kolodiazhny.

Olena Pchilka began her career by taking an interest in ethnology: she recorded the folk songs of Volyn, researched folk ornament, prepared and published in 1876 a collection of folk patterns in two colours. At home, she concerned herself particularly with raising and educating her children. She wanted to teach them in Ukrainian, and as there was no such thing in Ukraine at the time, she prepared a primer for them. She was also interested in literature, did some translation from other languages, and completed her education. Literature especially interested her and she began writing -- initially poetry, and later, prose.

In 1872, Olena Pchilka travelled abroad with Lesia Ukrainka, to Vienna. En route, they spent time in Halychyna and in Lviv they met Ivan Franko and Natalia Kobrynska. Olena Pchilka became involved in the publishing of *Pershyj vinok (First Wreath)* which appeared in 1887. In it,

Lesia Ukrainka's father, Petro Antonovich Kosach, Photo 1860

appeared a longer story by OIena Pchilka -- "Tovaryshky" ("Girl-friends"). It was the beginning of the woman's movement in Halychyna.

In 1890, the Kosach family moved from Volyn to Kiev. Here, the writer found more job opportunities. Kievan young people met in their home, participated in literary evenings, and new talents developed there, including the Kosach's gifted daughter, Lesia. Olena Pchilka's happiness was marred by the state of her daughter's health. It worried the mother constantly. She did all she could to ease her daughter's pain. In Kiev, the Kosach's closest friends and sympathizers were the Lysenkos and the Starytskis.

1905 was a year full of unrest, uprisings, revolts. The police punished all political activists, and often entered the Kosach home. That year, Olena Pchilka was part of a delegation to a Minister by the name of Vitte in Petersburgh. This delegation sought a lifting of the ban on publishing books in Ukrainian. The delegation was successful, and that very year, Olena Pchilka was employed by the municipal newspaper, editing, first, the journal *Ridnyj Kraj (Native Land)* and later, *Moloda Ukrajina (Young Ukraine),* until the First World War in 1914.

During the difficult period of the revolution, Olena Pchilka lived in her daughter's home in Hadiache. At this point in time, her husband, Petro Kosach, her brother, Mykhailo, her son, Mykhailo, and her daughter Lesia, had died.

From 1924 (under the Soviet regime), Olena Pchilka worked in Kiev at the Academy of Arts and Sciences, Department of Ethnology. She conducted several studies into legends, songs, and mural painting.

Among her best short stories are: "Za pravdoju" ("After Truth"), "Tovaryshky" ("Girl-friends"), and "Svitlo pravdy i liubovy" ("The Light of Truth and Love"). In 1884, she wrote a five-act play, *Svitova rich (A Thing of the World),* published a collection of verse *Dumky-Merezhanku (Lace-work Thoughts),* translated, submitted articles with literary themes to periodicals, wrote about Ukrainian Christmas carols, and so on. Of her theoretical works, the most important is the publication *Ukrajinskyj ornament (Ukrainian Decorative Art),* 1876, and *Ukrajinski vzory (Ukrainian Designs),* 1912.

Lesia Ukrainka recites her poetry in the literary circle, "Pleiad". Artist V. Zaretsky, 1962.

Жінокі Постамі
Women of Influence

Dr. Natalia Aponiuk

This biographical sketch is taken from Dr. Roman Yereniuk's introduction of Dr. Natalia Aponiuk, who delivered the address at the Fortieth Convocation of St. Andrew's College. Dr. Aponiuk's speech has been published in the Herald.

Dr. Aponiuk was awarded a Bachelor of Arts (Honours) degree by the University of Saskatchewan and the Master of Arts and the Doctor of Philosophy degrees in Slavic Languages and Literatures by the University of Toronto. As a graduate student she was one of the very first participants in the first academic exchange program between a Canadian university -- the University of Toronto -- and the Soviet Ministry of Higher Education, which enabled her to study for a year at Moscow State University.

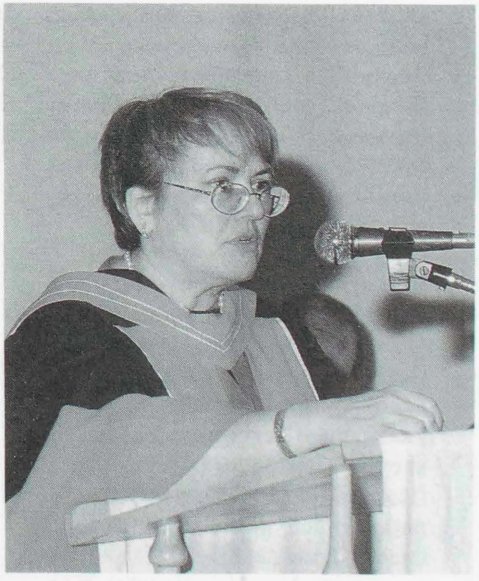

Beginning with a Canada Council grant which funded her graduate studies, Dr. Aponiuk has received many awards, including research grants from the Social Sciences and Humanities Research Council, Multiculturalism Canada, Canadian Plains Research Institute, Manitoba Culture, Heritage, and Recreation, and the Shevchenko Foundation, as well as various grants from the University of Manitoba.

Dr. Aponiuk has a number of publications to her credit. The most recent is a special issue of Canadian Ethnic Studies, devoted to ethnic themes in Canadian literature, which she edited. She has presented papers nationally and internationally, in Ukraine, Australia, Germany, and Scotland, and other countries.

At the University of Manitoba, Dr. Aponiuk was nominated for the Stanton and Saunderson Awards for excellence in teaching.

She has also found time for other academic concerns. For example, she is the only person to have been elected to two consecutive terms as President of the Canadian Ethnic Studies Association.

Dr. Aponiuk is the recipient of the University of Manitoba Outreach Award and a Merit Award for Service. She also received the Shevchenko Medal for service to the Ukrainian community.

Her involvement in the community is extremely long, so only two things will be mentioned:

- she is the first woman to serve on the Presidium of the Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of Canada, which is the governing body of our Church; and

- she attended the Second International Forum of Ukrainians held this past summer as a member of the Ukrainian Canadian delegation.

Her work has been noted in other ways. She is listed in the *Canadian Who's Who*, and people reading the Winnipeg Free Press this spring know that she is one of about 120 Manitobans listed in *Who's Who of Canadian Women*.

Українські Жінки XIX - XX Століття

У книжці ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ, Видання Союзу Українок Канади, 1969 р., Автор Проф. Наталя Полонська-Василенко обширно описала історію видатних жіночих постатей від часу княжої доби до XX століття. Пропонуємо Вам цю надзвичайно цінну книжку в повні прочитати, особливо в цей час року коли ми клоним голови перед визначними українськими жіночими постатями.

Слідує вступ до IV-го відділу цієї книжки. Після цього вступу Проф. Полонська-Василенко подає біографічні інформації про жінок цього періоду, які радимо прочитати. На задній окладинці цього числа журналу знаходиться монтаж деяких цих бидатних жінок.

В середині XIX ст. на Полтавщині, в Чернігівщині, серед молодшого покоління жінок ширіться інтерес до України. В рукописах ходять вірші Шевченка. Цікаво, що коли 29 червня 1843 р. Шевченко приїхав до великопанського палацу пані Тетяни Вільхівської, в с. Місівці, де в цей день збиралося до 200 гостей, виявилося, що чимало жінок, українських аристократок, розмовляли українською мовою та вже знали вірші Щевченка. Все це робило те тло, на якому здобувають ще більше значення відносини, які створилися в Яготині.

Яготин належав внуці гетьмана Кирила Розумовського Варварі, що була одружена з князем Миколою Волконським; він дістав прізвище своєї матері, як останній в роді князів Репніних. Рідний брат старого князя був декабрист - князь Волконський; в домі Репніних виховувався син Волконських, якого залишила мати, Марія Миколівна Волконська, що поїхала добровільно з чоловіком на Сибір, Зрозуміло, що настрій в домі Репніних був опозиційний. Донька Репніних, княжна Варвара, глибоко полюбила Шевченка, дружнє ставлення знайшов він і з боку родичок її - сестер Псіол.

Дуже цікаву гіпотезу подав І. Качуровський; перше ім'я української поетки - Олександра Псіол (одна з цих сестер - Н.П.В.). Вона - автор поезії, що раніш уважали Шевченковою: „До сестри". Поезія витримана в Шевченковому стилі. О. Псіол пародилася в 1817 році. Дата смерти її невідома.

З того часу, з середини XIX століття, збільшується коло видатних українок, що виступали на різних форумах українського життя, чи як письменниці і вчені, чи в різних галузях мистецтва, або на громадському та політичному полі. Змінялися часи, змінялися вимоги, які ставило життя, а жінки завжди, в парі з вимогами часу, йдуть на допомогу своєму народові.

Я не буду згадувати тих видатних жінок, що були подругами та помічницями своїх чоловіків в їх діяльності, так як присягали вони колись, коли вінчалися, не буду оповідати про тих матерів, що ви ховували в пайтяжчі часи дітей свідомими, відданими батьківщині патріотами. Я оповідатиму лише про тих жінок, які самі, особистою діяльністю прислужилися Україні та її культурі.

Вони були: Ганна Барвінок, Марко Вовчок, Олена Пчілка, Наталія Кобринська,Уляна Кравченко, Марія Загірня, Ольга Кобиляпська, Людмила Старицька-Черняхівська, Леся Українка, Олена Теліга, Софія Русова, Олександра Єфименко, В. В. Радзи мовська, Марія Заньковецька, Соломія Крушельницька, Олена Кисілевська, Зінаїда Мірна, Ганна Келлер-Чикаленко, Ольга Басараб.

Українські жінки республіканки активізуються

Київ (Р.Р.) - Всеукраїнське Громадське Об'єднання Жінок-Республіканок (БГОЖР) виросло з Республіканського Центру Жінок, який діяв раніше.

Політично активне жіноцтво Республіканської Християнської Партії з усіх областей України 15-го листопада з'їхалося на установчий з'їзд ВГОЖР. Об'єднання очолила член Республіканської Християнської Партії, провідний фахівець Інституту соціології НАН України Лідія Копоненко. За її словами, ВГОЖР створено не для вирішення вузько жіночих проблем, а для поновлення традиційно активної ролі жіноцтва в українському суспільстві, втраченої в добу поневолення України.

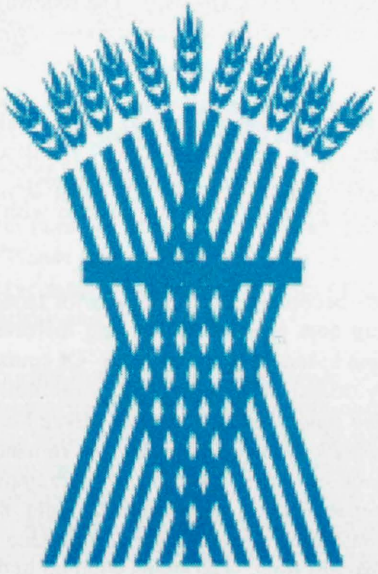

Під час обговорення питань участи жінок у виборах заступник голови РХП Тамара Просяник звернула увагу, що жінки становлять 56 відсотків електорату, а у виборчих органах України їх усього 4 відсотки.

Жінки-республіканки виявили готовість взяти активну участь у збиранні підписів на підтрумку РХП. З'їзд ВГОЖР затвердив, що організація підтримуватиме в одномандатних округах передусім тих кандидатів, які виступатимуть за рівність прав жінок і чоловіків та домагатимуться поліпшення становища жінок. Члени об'єднання жінок-республіканок намагатимуться увійти до складу виборчих комісій або стати кандидатами на депутатів рад усіх рівнів.

Кандидатки від РХП включатимуть до своїх перевиборчих програм тези про розв'язання місцевих проблем жіноцтва і сприятимуть активізації жінок, які входять до інших громадських демократичних організацій.

У зверненні до Верховної Ради України християнські республіканки наголошують на необхідності законодавчого захисту жінок від побоїв та приниження у родині, забезпечення достойною працею, а також вимагають заборони торгівлі жінками і дітьми, оскільки такий спосіб наживи в останні роки набуває все ширшого розвитку. Дівчат звабліюють обіцянками доброї праці за кордоном, а тоді продають їх власникам будинків розпусти.

ВГОЖР у зверненні до Уряду вимагає прийняття комплексної програми підтримки сільських жінок у перехідний період. Програма має передбачати полегші жінкам-фермерам у наданні кредитів, організацію навчань, як започаткувати власне виробництво і оволодіти новою технікою та технологією, створення допоміжних організацій для самітних сільських жінок старшого віку, відновлення систематичних профілактичних оглядів з виїздом лікарів у села тощо.

У зверненні до духовенства традиційних Українських Церков християнські республіканки закликали до любови та злагоди, бо міжцерковні конфлікти змушують громадян шукати слово віри в закордонних проповідників, які мають багато програм на українському телебаченні, радіо та в інших засобах масової інформації. Жінки республіканки вважають, що традиційні Українські Церкви повинні мати у засобах масової інформації свої програми, які сприяли б моральному і духовному піднесенню українськ суспільства.

Свобода - 10-го грудня, 19

AROUND THE WORLD
ІЗ СВІТУ

Our Memories of Ukraine

Павліна і Олекса Лисак
Едмонтон, АБ

Шевченко написав „Щоб людей знати, треба з ними жити, але, щоб про них говорити то треба самому людиною стати". Ми жили з тими людьми і у дечім їх пізнали, але я ще не досягаю того, щоб про них говорити.

Я хочу Вам представити поему, яку написала 11 річна дівчина з міста Добротвора, вона бажає, щоб я Вам і усім розказала про Україну.

This poem was written for us by an 11 year old girl in Ukraine and has been inspirational for us. It was her wish to share it with all those who do not know about Ukraine.

Як швидко проминув той радісний час,
Що Ви відвели, щоб приїхати до нас,
І ось уже їдети знову в Канаду,
А все залишилось далеко позаду.

Бувайть здорові, веселі й богаті,
До нас приїзджайте, ми будемо Вас ждати.
Привозьте з собою усіх хто бажає,
Хто нашу Вкраїну не добре ще знає.

Усіх ми Вас приймемо щиро й привітно,
В дарунок пісні приготуємо різні,
На стіл ми поставимо борщ український,
Щоб Ви пам'ятали людей Добротвірських.

Ми будемо Вас ждати, листи Вам писати,
І вірші до Вас присилати,
Щоб Вам все кортіло на ту Україну,
І знову і знов приїзджати.

Привіт передайте від нас всій родині,
Хай добре їм буде довіку від нині,
Щоб горя не знали і біди минали,
Свою Україну завжди пам'ятали.

і також уривок з іншого вірша:

Хай наш Господь Вам допоможе,
Здарує довго ліття,
І Ви що бачили та чули,
Всім людям розкажіте.

Савчук, Інна
М. Добротвір
Львівска обл.
Україна
20.07.1997 р.

My husband Alex and I spent two months motoring, sightseeing, and visiting family and friends in cities and villages in Eastern and Western Ukraine. When we went to Ukraine in the past, it was on tour or a short private visit in Western Ukraine only. This time we travelled over 4000 kilometres by a private car. We enjoyed the beautiful scenery and the people *(чудовий крайовид)*. The roadways are like an avenue of very old trees *(ростуть дуби, каштани і черешні)*.

The terrain changes from the prairie *(степи)*, rolling hills, Carpathian Mountains, rivers *(Дніпро, Дністер)*, the Black Sea *(Чорне Море)*, and the Sea of Azov and forests. I must say it was a very pleasant relaxing venture with a variety of scenery.

We spent many hours becoming reacquainted with family and friends, meeting new people, discussing different issues and the situation in independent Ukraine. Of course, the evening usually ended with a sing-song, including songs such as *Червоні маки, Цвіте кохання і Несе Галя воду коромисло гнеться.* Songs which were so romantic to me at one time took on a new meaning. For example: The field poppies *(червоні маки)* are a beautiful sight, but they are wild and considered a weed and real nuisance to those combining at harvest time. The stems wind up in the cylinders and plug up the combine. *Галя* carrying 2 pails of water on a equalizing stick similar to a yoke on her

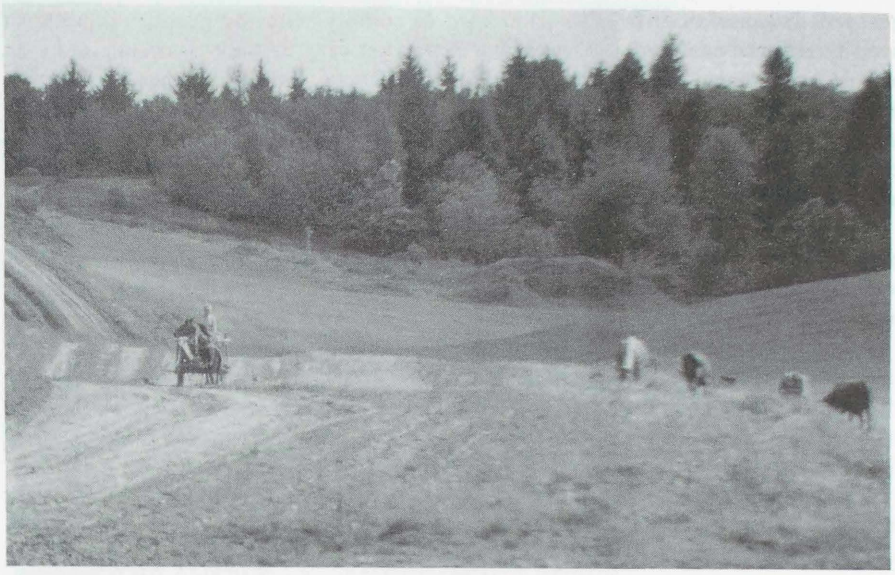

shoulders is a back-breaking job. On the other hand, to sing *Ще не вмерла Україна* or *Реве та стогне* when you are in Kaniv beside Shevchenko's grave is very emotional, and it becomes more than just a song of loyalty *(співати ці пісні дійсно відчуваєте красу і любов)*.

We found the people to be knowledgeable, hospitable, hard-working, and interested in what is happening in Canada, and especially in Quebec. They would ask, *„А що там робиться у Квебеку?"* ["What is the situation in Quebec?"] On July 1st, Canada Day, we were visiting a village where the Canadian flag greeted us. It was their way of acknowledging that guests from Canada were present.

People did things for us far beyond their means to make our stay pleasant and comfortable. I quickly realized that I would not compliment them on their beautiful embroidery, art or icons, as certain individuals would immediately take the item off of the wall and say, *„Беріть, це вже Ваше"* ["Please take it, it is now yours"]. The Ukrainian people have made a lasting impression on me through their generosity and hospitality.

During our visits the tables were full of delicious home-grown vegetables, fruits, home-cured meats, and dairy products *(був багатий стіл)*. Alcohol was served by our hosts in every home whether it was a Christening, birthday, wedding, funeral, visit or a work-bee (*могорич мусів бути*). We were told that alcohol-related problems and illnesses are on the rise. Alcoholic beverages, cigarettes and coke are advertised and available in stores, restaurants and kiosks along the road side for a low price . *Самогонка* is still a popular drink. The penalty for driving under the influence of alcohol is severe. Your license may be revoked for life.

In the last few years, there have been many cutbacks in the medical field. The conditions in hospitals are deteriorating. For example: at Ternopil Hospital, in order to be admitted, one has to bring their own bedding, *(так свою подушку треба принести)*, bandages, prescription and money to pay the doctor who will be treating you. Western countries are trying to help. A couple of doctors mentioned to us that they received vitamins which were already expired upon arrival. Elderly people who are unable to care for themselves fear to be admitted to Seniors' Homes *(кажуть, хай Бог милує такого життя)*. Seniors' Homes in Canada are very different from those in Ukraine.

We talked to widows in the city of *Кривий Ріг*. Each receives an old-age pension of 43 *гривні* (ukrainian currency) a month. This is a little less than $43.00 Canadian, and they don't always receive their cheques on time -- sometimes as much as four or five months late. Their rent is 50 *гривні*. How can they pay utilities and other basic necessities of life when they have exceeded the pension cheque simply by paying their rent? They are unable to make ends meet and are being threatened that their power will be cut off. Some have gardens and are able to sell their produce at the market. Others sell embroidered products or barter for necessities.

Recently, a news item here in Canada caught my attention. An agreement has been signed by a Canadian Gaming Company and the Government of Ukraine to allow television game shows for the sum of 2 *гривні*. I quote, "Ukrainians can afford it." Maybe a few can, but I beg to differ that the commoner cannot. *(Селяни немають грошей)*. Unemployment rate is high; those working have not been paid in months. Some are given such produce as sausage, cheese or other dishes in lieu of wages. This does not pay the bills or support the family (*В магазинах і на базарі усе є але купити нема за що)*.

The education system has changed since Independence. In order to receive a college or university entrance one needs to know someone in the system and bribe them (*Треба когось знати і заплатити хабара).* Only the well-to-do can afford it. Under the communist system, opportunities were equal for the rich and poor. Democracy and freedom come with a price tag, and this is new to them.

We had interviews with a university professor in the city of *Харків*, a school principal, and several teachers. They all mentioned that the text books were discarded when independence was declared because the books were printed in Russian. Several years have passed and new ones are not available in Ukrainian. History may have changed, but Sciences and Mathematics have not. During the summer holidays, the teachers in the villages are expected to help paint the school even though they will not be paid for their work. In order to survive the teachers grow huge gardens, keep cattle, pigs, chickens, etc.

The Ukrainian people have renewed their faith and traditions openly, especially in the villages. There are many Orthodox churches and monasteries, and more are being built. The ones that were closed during the communist regime and used as recreation centres are now being restored *(нові церкви будують).* We had the privilege of being in the Ukraine for numerous religious feast days *(Зелені Свята, Івана, Петра і Павла)*, blessing of a home, a christening and a wedding. There are also some church holidays which are celebrated in a particular location that we do not observe in Canada. For example, the 10th Friday after Easter (*десята пятниця після Великодня є свято у декотрих селах).* It is celebrated and is very significant to this location, as that particular area was bombed during World War II. A bomb had been aimed at the church, but fell half a block from it. The people who hid in the village church felt they were saved because the bomb did not explode. Now every year the old and young remember and count their blessing on the 10th Friday after Easter. The attendance proved this to us.

We tried hard to comply with the proper etiquette in Church, but it was not easy to walk to church and then stand for about five hours. Some churches do not even have a bench to sit on.

There are Women's Organizations starting up in Ukraine dedicated to the interest of women, family issues, civil society, ecology and even *Союз Українок*. Women's demands, especially in the villages, are beyond comprehension. When does she find time for a meeting or volunteer work?

In summer she rises at day break - at about 4:00 or 4:30 a.m. -- and collapses into bed about 11:30 p.m., too tired often to eat or bathe. Her chores are never ending: milking, slaughtering a chicken for lunch, tending to the children, cleaning, hoeing sugar beets for the collective farm *(колгосп)*, tending to her own garden, drawing water and carrying it from the well, heating it, helping the husband with the haying or harvest, and going to the market. Now did I forget something?

Harvest started at the end of July, cutting grain by hand with a sickle *(так серпон жнуть збіжа а сіно косили косою).* They do not have machinery to work their private plots of land which are approximately two acres in size.

In general, village people are thankful that they have bread on the table (*Люди на селі вдячні, що мають хліб і ще щось до хліба).* It is the villages that keep the cities going. I got to know a young woman with three small children,

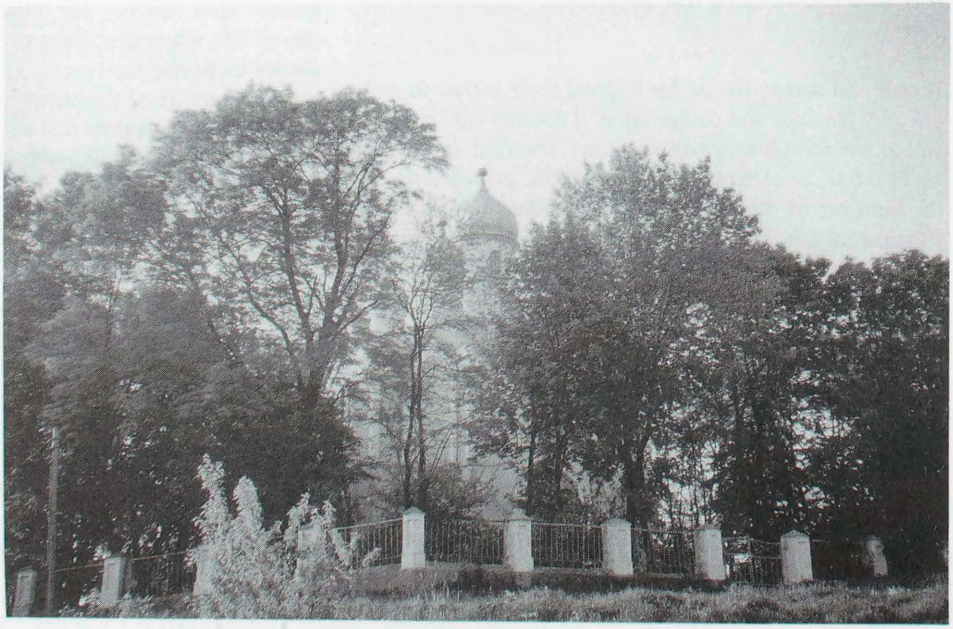

This statue is a sad reminder of the past communist regime.

who lives with her parents in the village, while her husband works in Ternopil. He is unable to provide for his family on one income, and there is no welfare available.

Women in Ukraine like to dress up. It does not matter whether she is going to the market, church or for a visit. She puts on her best attire. Older women do not wear slacks. Clothes for them are expensive and most clothes come from Poland and Turkey, some from France and Italy. These clothes are cheaper at the bazaar than in the stores.

Television is popular among young and old, and most people have a television set in their homes. Some movies we would consider inappropriate for our young children are being shown and watched by many, because they come from America *(Та то кіно з Америки)*. A group of preteens invited me to watch a video. It was *Home Alone* in Russian. The youth like the same movies as our young people do, but disco music is preferred there.

Life in the physical sense is difficult in Ukraine, and especially in the village. Ukraine is undergoing a challenging transition from a communist system to a capitalist system. Some people are becoming disillusioned or are suspicious of the so-called democracy and market economy. People want their independence but the economy is deteriorating. Some say, *Як не нам, то може нашим внукам буде краще* [if not for us, than maybe it will be better for our grandchildren]. Others say, Ukraine has never had peace and never will. People feel they have endured life through wars and, with God's help, will endure this way of life too.

Foreign businesses are not rushing to invest money unless they can reap a big profit, as investing in Ukraine is seen as a risk. Policies have not been formulated.

During our trip, our guardian angels must have been with us, and even working overtime. Despite the crime rate, heavy traffic in the big cities, a couple of reckless drivers and rough roads, we had a safe stay in Ukraine. There is no money for repairing huge pot holes on the side roads. One tries to miss driving over the hole by going around it, thereby trampling the grain or hay.

Some sounds that I will always cherish are the nightingale songs *(там соловейко щебитав і зазуля кувала)*, the cuckoo bird and of course the crowing of the rooster at day break and all day long.

The most memorable times we had were on the Sea of Azov, also a remote area *(Сину Вір)* near the Transcarpathian Mountains on a lake. The nights were very dark except for the stars that shone like candles. The morning air was crisp and crystal clear with the smell of spruce vegetation and luscious green trees. The clear water rippling in the brook was music to our ears. Too soon we had to say good-bye to this beautiful place, heaven on earth, and thanked God for the experience.

(Photographs from the collection of Daniel Arseneault)

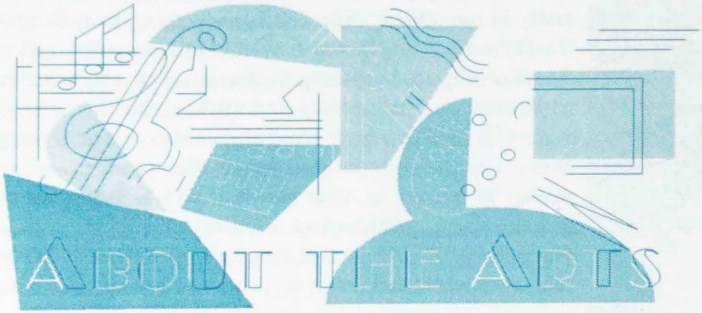

Виставка Образотворчого Мистецтва

спонсорована Українським Музейом Канади, СУК, Альбертійською Філією, 17, 18 і 19-го жовтня, 1997

В святковій обстановці привітальними словами пані Люби Яремчук, господині Українського Музею Канади, Альбертійська Філія при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, відкрилася виставка творів українських художників, експонатів приватних колекцій та експонатів музею. Бажаючі мали можливість відвідати її з 17 по 19 жовтня цього року.

Майоріли яскравими фарбами квіти, вміло намальовані Ларисою Цимбалюк Челядин. З давніх часів українські жінки уквітчували квітами свої оселі, сорочки, рушники, а Лариса надала цій традиції новизни своїм талантом відтворювати красу квітів і нести цю красу не лише до свого дому, а дарувати всім людям. Ларисині „Квіти Америки" приваблювали глядачів в Торонто, Буенос-Айресі, Каракасі та Женеві, де вона мала зустріч з принцом Філіпом.

Ігор Посташ привіз з Київщини пейзажі рідного краю, зібране в букети різнобарв'я пишних українських ланів. Тема українського козацтва вертає нас у славне історичне минуле нашого народу. Реалістичний натюрморт „Тихе життя з червоним перцем" відкриває нам зворушливий куточок незатійливого селянського побуту. А жіночий образ, легкий, невагомий, як метелик на плечі у жінки є відголоском, на мій погляд, ліричної теми в творчості пана Ігора.

Храмами духовної віри людей - церквами серед полів, на узліссях, під високим блакитним небом Канади, дивувало й глибоко вражало мистецтво Ніла Роберта Лазарука. Його картини, мають здатність розповідати про пережиті почуття не одного покоління людей, які своїми руками споруджували храми, вкладаючи туди свою душу.

Мері Паранич виставила свої картини „Щедрий урожай", „Одного

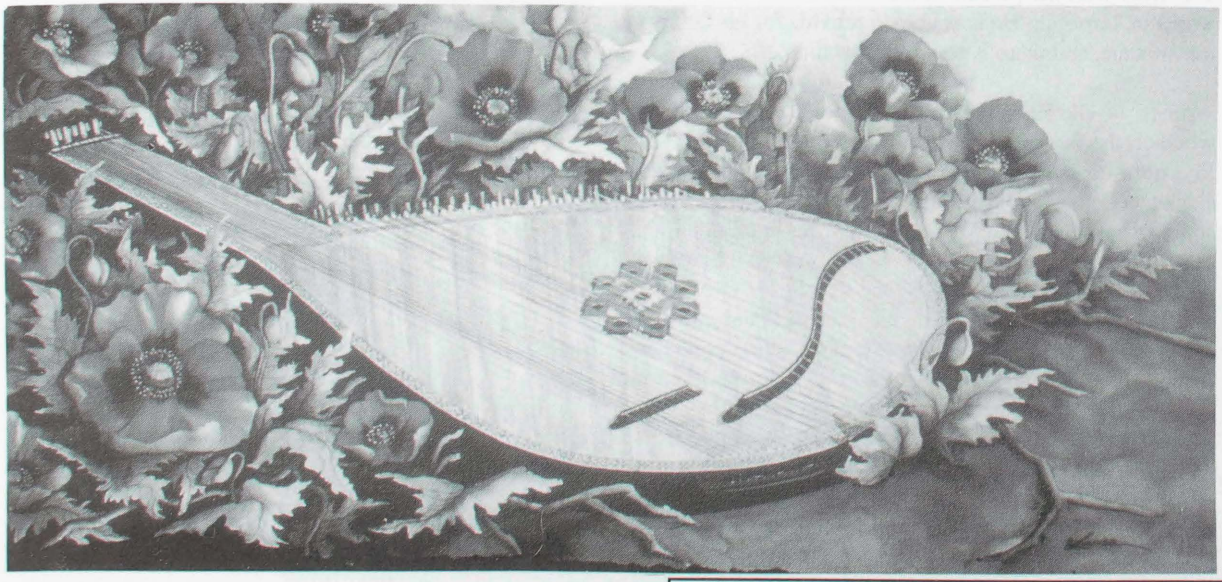

"Path of the Kobzar", by Larisa Sembaliuk Cheladyn

осіннього дня", „Весняні квіти", „Дідова садиба" та інші. „Дідова садиба" розказує про долю, про мипуле і про теперішнє. Приїхав дідо до Канади міцний, здоровий, з мріями про щасливе майбутнє життя. Нарешті дісталася йому вимріяна роками земля. Виплекав він її, збудував садибу і зажили вони щасливо. Та поміняпися часи, виросли внуки, подалися до міста втілювати в життя свої власні мрії. Не стало діда. І заросла бурянами дідова садиба. Вона ніби тужить і надіється, що хтось повернеться.

Чудовою була також виставка п. Мерипої колекції посуду, баранчиків та волів.

Галя Неведюк подарувала всім радість споглядання „Сонячного заходу", „Осіннього пейзажу", „Полярної ночі", та завжди привабливого жіночого образу в картині „Юна українка".

Валерій Семенко представив свої роботи з буковинського портфелю та роботи написані під час його перебування в Канаді. Неначе повіяло вітром з Буковини, несміливо вибився з-під снігу ніжний підсніжник на весняній полонині, заграли трембіти, закрутився вихором гуцульський танок...

Колекція пана Ореста Котишена вернула всіх у старі часи. Грамофон, радіо, дивовижний годинник, швейна машинка, офісне приладдя - все в прикрасному стані та діюче.

Еміл Єренюк представив свою колекцію гончарних виробів. Декілька його мисок на полицях нашого дому і дім стане неповторним.

Українські вишивки на ясиках, сорочках, поради і взірці для вишивання, книжки рецептів українських страв гармонійно влилися до експонатів виставки.

При Храмі Божім на кілька днів відкрився Храм мистецтва та любові. Любові до Канади та рідної України. На радість українцям Едмонтону, на славу нашій далекій Батьківщині.

Спасибі пані Любі Яремчук і її приятелькам пп. Анна Ємска, Юсипа Михайлишин, Марія Прокопів, Маруся Прокопів, Галя Гриців, Славка Мельник, Юсипа Саламандик, Анастазія Сенів, Людмила Долошенко, Галя Палійчук, котрі організували це свято. Спасибі нашим художникам та колекціонерам за чудову нагоду відпочити серцем і порадіти душею.

- Написала Галя Гриців

Books, Magazines
Newspapers, School &
Office Supplies,
Handicrafts, Jewellery,
Pictures, Embroidered
Blouses, Threads,
Fabrics, Greeting
Cards, Videos, CDs,
Cassettes, Supplies for
Easter & Christmas,
Post Office,
Parcels to Ukraine

W. KLISH **Phone: (416) 703-2752**
M. STECKO Fax: (416) 703-2753

Arka Ltd.
UKRAINIAN BOOK STORE & GIFTS

575 QUEEN STREET WEST
TORONTO, ONT., CANADA
M5V 2B6

PETERS, BROWN

CHARTERED ACCOUNTANTS

- **Accounting and Auditing**
- **Corporate and Personal Tax**
- **Estates and Trusts**

Advising small business since 1917

WILLIAM P. MUCHICHKA, B.A., C.A.
5233 Dundas St. W., Suite 201, Etobicoke, Ont. M9B 1A6
Tel: (416) 239-3008 Fax: (416) 239-7920

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Women's Association of Canada

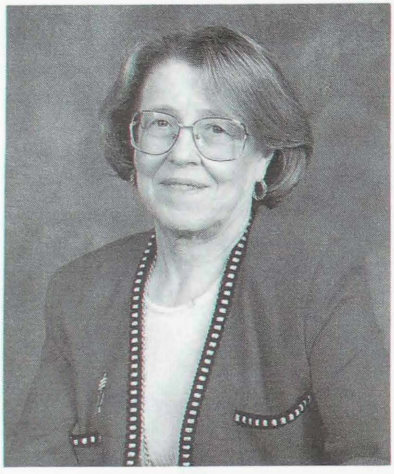

Our Future

As members of the Ukrainian Women's Association of Canada we are at a decisive stage in our history. As we enter a new century it is important to review what has been accomplished, to study how this was achieved and to re-focus our aims for growth in the future. Our constitution clearly states our goals and recommends that if we are to grow we must be tolerant of each other, we must cultivate understanding and respect for each other and we must attempt to reach out and encourage membership in our organization. Fellowship and brotherhood are important factors for this mental and spiritual growth. Our words and actions should be nurturing and inspiring but not a detrement to our association. Our constitution urges us to support and carry out noble deeds and worthy causes that contribute to our continual growth. It urges members to practice and live by Christian principles as enunciated by the Ukrainian Orthodox Church of Canada. We should practice these principles so that each and every member of the UWAC feels a kinship, a love, a responsibility to everyone within the organization. If we follow these aims we can honestly face the 21st century with satisfaction and a sense of accomplishment.

Я вірю і надіюся, що наша спільна ідея є і була служити для добра і розвитку організації, церкви і суспільства, і при Божій помочі, любов'ю і вирозумінням, ми переборимо усі труднощі і непорозуміння які нас зустрічатимуть. Благодать Господня нехай буде з нами!

Святкування Визначних Жінок

Лютий - місяць певмирущої пам'яті визначних українських жінок, перед якими клонять голови українці цілого світу.

Леся Українка - борець словом за кращу долю нашого народу. Сила її поетичного слова може послужити як приклад для українського народу, який постійно бореться за свою кращу долю. Дотримуймося вже уведеної традиції нашої організації влаштовуймо академії і концерти в її пам'ять. Хай світла постать поетеси буде для нас, українських жінок, прикладом до наслідування. Леся Українка кликала нас такими словами:

„Вставай хто живий, в кого думка повстала,
Година для праці настала.
Не бійся досвітньої мли,
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла".

Ольга Басараб, Олена Теліга, і Харитя Кононенко - безстрашні мучениці за волю українського народу, в яких була сильна воля та глибока національна ідейність. Згадаймо і їх та віддаймо їм належну пошану. Вшановуючи наших героїнь, зверпімо особливу увагу на ту творчу спадщину, яку вони залишили як дороговказ для нас і для наших майбутніх поколінь. Дивімось на світ очима примірної української жінки - громадянки, свідомої своїх національних обов'язків.

Анкети

Вже відділи відбули свої річні збори, отож бажаємо управам витривалости і найкращих успіхів в 1998 році. Просимо якнайскоріше надіслати до централі виповнені анкети з бюджетовою належністю. Також просимо прислати нам імена членок відділу і рік коли вони вступили до Союзу, щоб ми могли в канцелярії мати докладний список нашого членства.

Acknowledgement

We are grateful to Oksana Arseneaut for taking over the administrative duties of Promin as well as the managenent and production of address labels as mentioned in the November-

December issue. For the meantime Oksana is graciously volunteering her services at no additional salary. The executive appreciates her commitment and dedication.

Conference with our Provincial Presidents

Executive members of UWAC who reside in Winnipeg and our Provincial Presidents will be holding a conference on January 31st and February 1st, 1998. The purpose of the conference is to discuss our cultural/educational program and the future focus of UWAC.

Congratulations to Lesia Ukrainka Branch of UWAC, Windsor, Ontario.

This branch has for the second time given financial and humanitarian aid to a young family that recently immigrated to Canada from Kyiv, Ukraine. We wish the family much happiness and contentment in their new life in Canada and extend to the branch success in their future endeavours.

Our Provincial Presidents

Vicky Pushka is our Provincial President of UWAC of British Columbia. This is her second term as Provincial President, having served one term in 1990 - 1992. Vicky has been an active and dedicated member of the Lesia Ukrainka Branch of UWAC in Vancouver for 18 years, holding many executive positions, including the presidency and vice-presidency. Presently Vicky is the recording secretary of : Vancouver Lesia Ukrainka branch of UWAC (6 years); Vancouver Branch of the Ukrainian Museum of Canada of UWAC; CYC Provincial "Ukrainian Orthodox Historical Project".

Vicky is a devoted member of the Holy Trinity Ukrainian Orthodox Cathedral in Vancouver. On several occasions, she has served on the executive.

She loves to sing, play the mandolin and has been Director of a Mandolin Ensemble, sponsored by the New Westminster TYC Branch.

We wish her success in her organizational endeavours.

Наші провінційні голови

Вікі Пушка є нашою провінційною головою СУК у Британській Колюмбії. Це вже її друга каденція, як провінційна голова, відбувши першу каденцію в 1990-92 роках. Вікі є активною і відданою членкнею Відділу СУК ім. Лесі Українки у Ванкувері вже 18 років, приймаючи різні екзекутивні відповідальності, включно головста та заступника голови. Зараз Вікі є протокольною секретаркою: Відділу СУК ім. Лесі Українки у Ванкувері (6 років); Філії Українського Музею Канади, СУК у Ванкувері; та Українського Православного Історичного Проєкту Провінційного СУС.

Вікі є відданою членкинею Української Православної Катедри Св. Тройці у Ванкувері. Вже декілька разів служила на її управі.

Вона любить співати, грати на мандоліні та була в минулому директором Мандолінського Ансамблю спонзорований відділом ТУС у Ню Вестмінстер.

Бажаємо їй успіхів в її організаційній праці.

Просимо прочитати ці вісті з централі на зборах відділу.

Please read the news from the national office at your meetings, as this is an official communique from the national UWAC office.

Sonja Bejzyk

Нашим Дітям
For our Children

CHILDREN!

Send us your poems and short stories (no more than one page long) for Promin's "For Our Children" section! We would also like to receive your drawings (black and white only please)!

ДІТИ!

Висилайте ваші вірші і малюнки (чорно-білі) до Променя для поміщення на сторінці „Нашим Дітям".

MOTHER... WINTERTIME IS HERE

"Mother, wintertime is here,
The grass is covered up with snow,
Birds have left the woodland sere...
Mom, does every single bird
To the south for winter go?"
The little boy wants to know.

"No, not all of them," answered the mother,
"See the little grey bird over there,
Hopping quickly around the house corner?
That one chose to remain with us here!"

"Why doesn't it fly away?
Why for the frost does it wait?"

"It isn't afraid of the frost,
It won't leave its own native land,
Nor does it fear winter's cold hand,
Knowing spring will come back again.

- Lesia Ukrainka

SUMMER DAYS WILL COME AGAIN

Lovely summer days are past,
Snow lies in the meadow.
Children, kept inside the house,
Gaze out of the window.

How they hate to stay indoors!
Restless, they complain:
"Why must we have winters cold,
Will someone please explain?

"Snow has drifted o'er the earth,
So in the house we stay,
Looking out of frozen panes,
We can't go out to play!

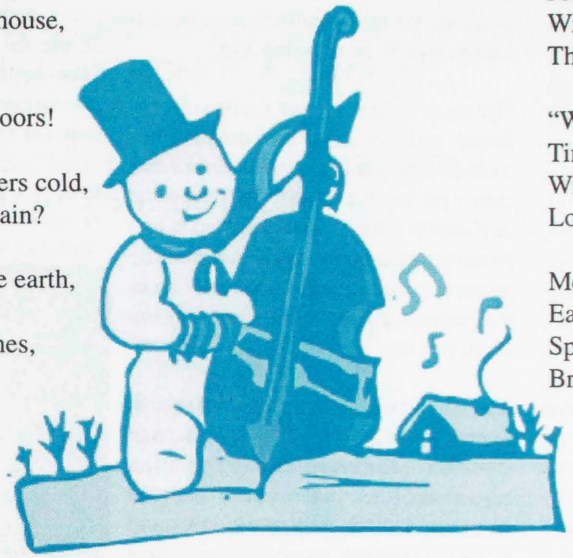

All the summer flowers are dead,
Frozen deep in snow...
Will this winter ever end?"
The children want to know.

"Wait, my darling children, wait!
Time will go a-winging,
Winter cold and frost will fade,
Lovely summer bringing.

Meadows will all bloom again,
Earth will be a bower, --
Spring in all its beauty will
Bring out all the flowers".

- Lesia Ukrainka

Lesia Ukrainka at age 7

Lesia Ukrainka with her brother, Mykhailo. Photo 1880-1891.

ЗАЛИШАЙСЯ МОЛОДИМ

Юність - це не відтинок життя - вона стан духа; вона - порив волі, буяння фантазії, сила почуттів, перемога мужности над боягузством, тріюмф духа пригодництва над ліпощами. Це не старість, коли людина має поза собою певну кількість років; людина старіється лише тоді, коли вона прощається зі своїми ідеалами. З бігом років морщиться шкіра, але коли людина зрікається своїх захоплень - морщиться душа. Турботи, сумніви, втрата довір'я до себе, страх і безнадійність - це вони довгими роками хилять голову до землі й принижують незламний дух.

Чи то у сімдесят, чи в сімнадцять серце кожної людини сповнює потяг до прекрасного, піднесений подив при споглядані безмежного зор'яного неба і відвідин думки про безстрашне дерзання і ненаситне чекання прийдешнього дня нестримної радости і життєвої бадьорости.

Ти є такий молодий, як твоя впевненість, такий старий, як твої сумніви. Такий молодий, як твоя віра в себе, такий старий, як твій страх. Такий молодий, як твої надії, і такий старий, як твоя понурість.

Так довго, як твоє серце хвилюють красота, радість, сміливість, велич, могутність людини і всесвіту, так довго ти молодий.

Лише коли крила спадають вниз і твоє серце покривається попелом песимізму, льодом цинізму, тоді справді ти став старий.

В.М.
Із журналу Віра, ч. 3 (79) - 1995
Подала Галина Мельник Марко

КОСМОНАВТ ЛЕОНІД КАДЕНЮК

Леонід народився в 1951-му році в родині вчителів, у селі Клишківці (Чернівецька область), закінчив школу з срібною медаллю, далі навчався в вищому військово-авіяційному училищі і після закінчення працював летуном-інструктором та був вибраний в склад космонавтів-дослідників.

Мати Леоніда проживає в селі Клишківці, батько полковий розвідник, помер у 1989 р., брат і сестра живуть у Чернівцях, дружина викладає англійську мову а син Леонід, є при війську. Бажання матері було бачити сина лікарем або педагогом, але Леонід наполегливо хотів бути летуном/льотчиком, отож мати дала своє благословення на літунство. Таким чином Леонід став „ПЕРШИМ КОСМОНАВТОМ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ", завдяки стараннням бувшого президента України достойного Леоніда Кравчука, і був прийнятий на американський „ШАТТЛ, який відлетів в листопаді, 1997 р. в присутності президента України дост. Л. Кучми, разом з іншими космонавтами в небесні простори.

Коли запитали Леоніда, що він возьме з собою, він відповів „синьо жовтий прапор" (знамено), „Щевченків Кобзар", тасьму (касету) з записом „Дивлюсь я на небо" (А. Соловяненка) та грудку землі з батьківського подвір'я.

В церкві відправили Молебень за успішний полет земляка-космонавта Леоніда. Ця радісна подія є доказом того, що Україна входить в історію космічної держави.

Скорчено з газети Голос України, 19-го листопада, 1997 р.

Подала добр. Катерина Бублик

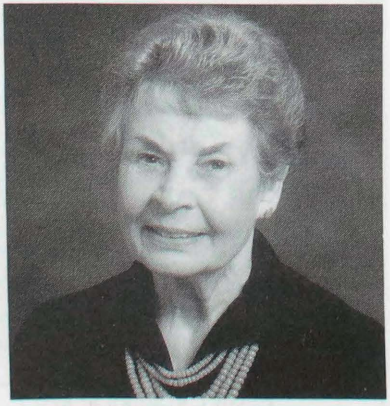

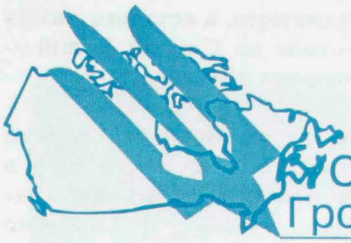

Community Events
Громадська Хроніка

ДЕМОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В КАНАДІ ЗМІНЮЄТЬСЯ

Здається що живемо в мирний час, втішаємося благами здобутків кінця 20-го століття, але реальна дійсність незамітно міняється. Українська етнічна група в провінції Квебек зменшується: молоде покоління після закінчення студій виїздить, шукаючи кращого стабільного майбутнього в західніх провінціях Канади, бо безвиглядні політичні й економічні обставини у французькій провінції не обіцяють кращих перспектив у майбутньому.

Головні бюра великих компаній забираються з Квебеку, як також виїзджають різні підприємства, яких фінансова політика теперішнього квебецького уряду не влаштовує. Заробіткові можливості зникли. Зменшується членство в наших церквах і організаціях.

10-го червня довелося прощатися аж з вісьмома діяльними, працьовитими членами нашої катедральної Парафії. Їхні місця порожніють, із болем серця розглядаємося хто їх заступить?

Прощальний вечір для них зорганізувався спонтанно, бо пішла чутка, що кожна організація, котра є, при катедрі, а саме: Союз Українок Канади, Товариство Українців Самостійників, Рідна Школа й Хор плянують прощатися з ними особно. За ініціятивою жіноцтва телефонічно прийшли до порозуміння, зорганізувався комітет, складено програму вечора, почалася підготовка до її реалізації.

Комітет цієї імпрези очолила пані Оксана Русин і під її умілим проводом були полагоджені всі потрібні справи. Наші „переселенці" виїздили - одні на захід, до теперішньої „обітованої" землі в Калгарі, де громадяться мультимільйонні компанії - конгломерати. Інша їде до „серця Канади" - Торонта, а ще інший вибирається в далекий, але близкий нашим серцям край - Україну.

Святкову зустріч відкрила п. О. Русин і попросила о. Ігора Куташа до молитви й піднесення тоасту за здоров'я всіх присутніх, а спеціяльно за „переселенців".

Після смачної вечері приготовленої під керівництвом п-ні Олени Гели й за допомогою сумківок в обслузі столів, розпочато намічену програму. По черзі запрошувалися до слова представники всіх організацій, і кожен із них після короткого слова по черзі кожному, хто відїздить, вручав СВЯТУ ІКОНУ, як подяку і дар громади за їхню працю, а також благословення на краще й щасливе майбутнє.

Першим промовляв п. Володимир Коленич, теперішний голова церковного заряду катедри. Він висловив жаль, що доводиться розлучатися з передовими не лише членами церкви, але й із сумлінними, послідовними, відданими працівниками церковного заряду й тих організацій, що гуртуються при катедрі Софії, Премудрості Божої. - Відтак, спеціяльно звернувся до п. Стефана Магери дякуючи йому за довголітню співпрацю, який поза функцією скарбника виконував різні принагідні функції, як добрий, дбайливий господар. Пан С. Магеря вибирається їхати до своїх дітей і внуків в Україну, які, віднайшовши свойого батька і дідуся, висловили бажання, щоби він приїхав настало, бо ж вони виростали самітними. Пан В. Коленич побажав йому всього найкращого, кріпкого здоров'я й Божого благословення в новому місці поселення.

Пані О. Русин промовляла від членства відділу Союзу Українок до Стефанії Головач - довголітньої працівниці, що брала на себе протягом довгих років різні функції. Була рекордовою секретаркою, кореспонденційною, культурноосвітньою, заступницею голови, вчила в недільній школі, бувала в контрольній чи номінаційних комісіях. Протягом усього часу була членом церковного й жіночого хорів. Пані О. Русин бажаючи всього найкращого, заохотила п. С. Головач продовжувати громадську працю на повім місці побуту.

Пані С. Кульба мала звернутися до п. Ірени Лапчак, але завадили інші громадські збори (години не дописали) - її заступила п. Г. Сенишин. Вона сказала, що Монтреальський Союз Українок в особі п. І. Лапчак втрачає надзвичайного знавця музейної ділянки, а спеціяльно мистецького рукоділля. Вона, перебравши опіку над музеєм,

перейшла всі інформативні довідки від Arts Museum in Ottawa, запровадила відповідну реєстраційну книгу та картотеку про всі експонати. Речі тепер мають пояснення в трьох мовах. Вони взяті на компютер з всіма деталями. В цьому їй помогла дочка. Отже завдяки її піклуванню наш музей, який за правилами нашої Крайової Управи іменується МУЗЕЙНОЮ ЗБІРКОЮ насправді є мініятюрою дійсного музею.

Пані Лапчак ціле своє життя вивчала спеціяльні стіби. Вона вишивала різними стібами взористі полтавські рушники, навчилася полтавського вирізування - гаптування й вигаптувала собі сорочку. Вона приготувала 135 взірців на 9-ьох вишитих сторінках. Опріч того вона керувала різними оказійними мистецькими виставками. Пані Г. Сенияин висловила жаль громади з нагоди виїзду п. І. Лапчак і шкодувала, що ми не знайдемо такого знавця вишивання для нашої музейної збірки, котра вся зі своїм багатством міститься в так званому "double room". На закінчення побажала щасливого, вдалого переїзду та Божих Милостей на новому місці.

Пан Юрій Гела говорив від ТУС до пана Володимира Головача - колишнього легіонера канадського війська, активного члена ТУС, церковного хору й довголітнього члена церковної управи на різних постах.

Пан Нестор Випрук сказав про пана Павла Аміота, як члена Ордену Св. Андрея, мужа п. Уляни Головач, який будучи французького роду органічно влився до церковної громади й родини Головачів. Він допомогав в організаційній праці та підтримував усі акції церковно-громадського життя.

Галина Сенишин як колишній довголітний керівник Рідної Школи ім. Митрополита Іларіона представила молодечий шлях пані Уляни Головач-Аміот, котра на наших очах з дитини, тендітної дівчинки, розвинулася в чудову панночку переходивши всі стадії молодечого життя. Вона учащала до Рідної Школи, вчилася музики, брала участь у молодечій організації СУМК, співала в їхньому хорі, деклямувала на святах. Вона здобувала щабель за щаблем життєву науку під опікою родичів, учителів і духовного наставника Христової науки. Минали роки і прийшли молодіжні забави, балі, здобуття вищої освіти. Вона одержує річні стипендії, поглиблює вищу освіту, дістає В.А." диплом, який відтак підвищується магістерською працею.

При тім був час і на „роман" і був час стати на шлюбний вишиваний рушничок і звязати свою долю з коханим, молодцем Павлом, а потім з'явилися на світ синочки - близнюки, - Володимир і Маркіян і ось Уляна - уже матір і вчителька, членка Союзу Українок Канади, відділу Доньки України (1980), з рамені якого стає референткою шкільництва, відтак головою Батьківського Комітету і врешті вчителькою. Вона бере участь у громадському й церковному житті, виголошує доповідь з нагоди 75-ліття української православної церкви в Канаді, а потім бере участь у конференціях і комісіях та виголошує доповіді. Була делегатом на соборі УПЦК, а тепер, відїжджаючи звільняє місце заступника голови нашої церковної Громади. Щасти Боже на все добре.

Отець Ігор зворушливо голубив двох членів вівтарної дружини - близнюків - Володимира й Маркіяна, надзвичайно здібних учнів Рідної школи, тримовних, декляматорів, а останньо читців Апостола на Службі Божій -- Володимира й Маркіяна Аміотів.

Ірена Ґерич мовила з рамени церковного й світського хору, в якому три переселенці брали активну участь і спільно прославляли велич Христової духовості, як також мельодійності і співучості нашого народу.

Адріяна Лисак - довголітня вчителька Рідної Школи, обдарувала кожного переселенця. Жінки дістали мистецько викінчені брожки, п. С. Магеря - запонки до рукавів, п. В. Головач - книжку про переселенців, п. П. Аміот двомовного Кобзаря, а хлопці дістали по українській книжці.

Пані Т. Оборонів згадала, що пані С. Головач була одною з перших працівників української секції міжнароднього СіБіСі.

Пан Дорожовський висловивши побажання щасливої дороги від нас всіх, підніс великий КАНАДСЬКИЙ ПРАПОР. Присутні гучними оплесками схвалили цей цікавий дарунок, який має символізувати невмирущість чуття єдиної родини, незалежно від того, де мешкають члени тої родини.

Тоді попросила слово п. Уляна Головач-Аміот. Вона подякувала всім присутнім за таке надзвичайне, несподіване приняття, багате на тепло, любов й визнання.

Отець Ігор заініціював молитву і разом з отцем Петром, подякували Богові за спожиті страви. Ця неординарна зустріч закінчилася загальним співом „Де згода в родині" - слова Івана Котляревського.

- Галина Змієнко Сенишин

Святкування 90-ліття Анни Василик

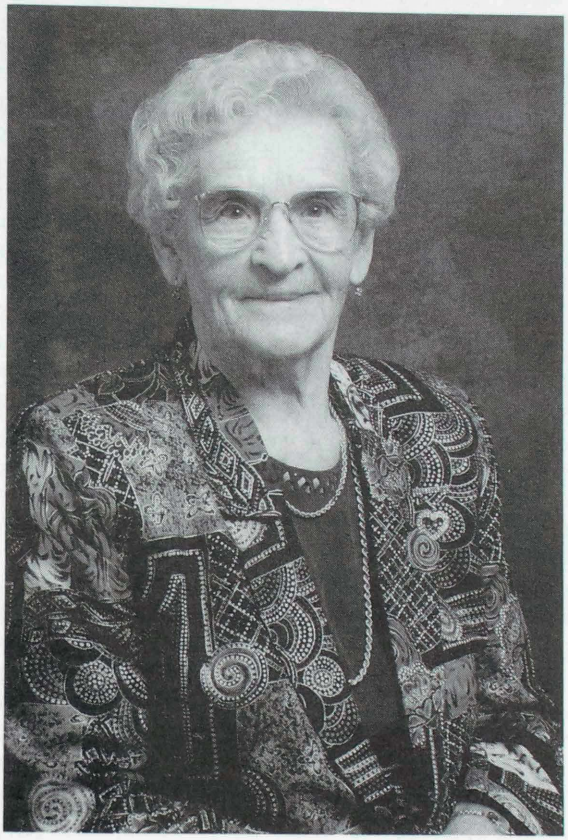

23-го березня, 1997 року, родина пані Анни Василик, приятелі й гості зійшлися в резиденції Іларіона в Саскатуні, щоб відсвяткувати 90 ліття дня її народження.

Господарями свята були син Тарас і дочка Наталка. Вони попросили отця Демчука провести молитву за здоров'я шановної ювілятки, після чого всі засіли до смачної перекуски.

По перекусці господарі привітали гостей, прочитали привіти і побажання від родини в Україні. Внуки Надя і Петруся разом з батьками проспівали три українські пісні для бабусі та мами з нагоди цього великого свята.

Внучка Леся з Оттави, котра не могла прибути висловила свою подяку для дорогенької бабусі віршом „Бабина наука".

Бабина наука

Ой, не забуду науку бабину,
З малку слідуючі зерна були посіяні в мене:

Важливість родинного гніздечка та своїх пташенят,
Пошана батькам і старшим,
Віра і любов Господеві,
Вартість вищої освіти,
Важливість української мови, культури і спадщини.

Ці зерна, котрі посіяла Бабуня,
я і передам своїм дітям і я сподіваюся,
що вони повиростають нам всім на потіху.

Але питання: як в цей важливий день,
в це свято, віддати пошану за ці дари,
за 90 років присвяти, жертви та любови?
Тільки цими щирими словами і молитвою
з глибини наших серць.

Нехай Господь Бог благословить Вас, Бабуню,
на многі, многі, многі літа!

З найвищою пошаною і любовю
Ваші
Леся, Костя, Надійка і Аркадій, 22.III.97

Син Тарас, дружина Ірина, дочка Наталка, чоловік Богдан, внуки Надя й Петруся привітали маму й бабусю, і оповіли про її життя в Україні та в Канаді. Вони висловили щиру подяку за добре виховання, за любов і всі материнські ласки, та побажання їй кріпкого здоров'я, багато радісних і щасливих днів, щоб завжди сіяло тепле проміння сонце любові, та дай Боже до сто літ.

Всі присутні відспівали „Многая літа", після чого ювілятка при помочі внуків краяла торт, яким гостила всіх присутніх.

Господарі подякували всім, котрі причинилися до цього свята. На закінчення отець Удод та всі присутні відспівали „Де згода в родині".

З нагоди 90 ліття уродин, пані Василик жертвує $115.00 на журнал Промінь.

На многая літа, щасти Вам Боже!

Подвійний Золотий Ювілей в Чиливек, Б.К.

Front row: Anne Krepiakevich, Anna Sabat, Mary Stefiuk, Vicki Pushka, Prov. President
Middle row: Nellie Marachuk, Nora Evans, Helen Sabat, Sylvia Geleta
Back row: Tillie Oleksy, Dolly Yurkiw, Olga Satsavich, Winnie Hoyteniuk

Їхало нас в авті четверо, довкола листоподаве соняшне проміння світило на траву ще зелену, на золотисті й пурпурові дерева по обох боках дороги. Тільки вічно зелені сосни й ялиці пнуться гордо вгору. Далеко на обрії видніли гори ще покриті рашньою мрякою. Це ж день Св. Влмч. Димитрія, патрона Божого храму в Чиливек, в Британській Колумбії. Ми їхали на Храмове Свято й разом на золотий ювілей церковної громади і жіночого місцевого відділу Союзу Українок Канади ім. Ольги Кобилянської.

Цього дня Господня ласка була над нами, освічуючи цілу природу й нас своїм золотим осіннім сонцем.

Коло церкви вже було кілька авт а в Божому Храмі люди тихо гомоніли в лавках. Ось незабаром настоятель Протопресвітер Петро Сацевич розпочав Св. Літургію в сослужінні Протоєрея Михайла Сокирки. Це ж останнє храмове Богослуження отця Петра Сацевича в цьому храмі, а 26 літ його тут за настоятеля пролетіло швидко немаче блискавка.

Служба Божа в сослужінні двох священиків і під спів місцевого хору лишила по собі тепле почуття на душі. Два апостоли, одного гарно прочитав пан Іван Козак, а другий добр. Ольга Сацевич, далі дві Євангелії читані обома отцями духовними створили враження глибокої духовости. Відчувалося, якби сам Господь Бог царював між нами. Цікаву і глибоку змістом проповідь виголосив отець П. Сацевич. Тоді оба отці духовні виголосили многоліття ієрархам, королевій і всьому українському народові. Після Св. Літургії була відслужена панахида за поляглих вояків в Першій й Другій Світових війнах і за українських повстанців, які боронилися за Матір-Неньку Україну. Одночасно молилися всі за всіх членок СУК місцевого відділу Ольги Кобиляньскої, які відійшли у вічність. І низько схилилися оба прапори, канадський й український під жалібний спів „Вічная пам'ять".

Після цілування хреста всі присутні зійшли на долину до церковної залі на обід. Заля гарно прикрашена, на всіх столах пишалися квіти а найбільшою атракцією був величезний ювілейний торт, вироблений на репліку місцевої церкви Св. Димитрія в Чиливек.

Господар свята, пан Петро Ґелета попросив о. Протопресвітера Петра Сацевича прочитати молитву і поблагословити страви.

Після смачного обіду далі продовжувалася пообідня програма ювілей-свята. Пан, П. Ґелета представив гостей за головним столом і побічним за яким засіли заслужені членки СУК з місцевого відділу. Голова, церковної громади Св. Димитрія, пан Зенон Сабат привітав всіх гостей і разом склав гратуляції всім членам громади зі золотим подвійним ювілєм. Доналд Престон, голова української католицької церкви в Чиливек передав привіт від своєї громади з нагоди цього подвійного золотого ювілею. Пан П. Ґелета

відчитав листа від майора (посадника) міста Чиливек з привітом на це свято, Джона Леса. Також був відчитаний привіт від посла Берри Пепера з Чиливек.

Пані Марія Савіцька, колишня голова церковної громади прислала писемне привітання з 50 літніми ювілеями і сердечно поздоровила всіх її членів. Історію церкви Св. Димитрія в Чиливек Б.К. виголосив о. Протопресвітер Петро Сацевич. Це були тяжкі початки наших українських поселенців в Канаді, але їх труд і завзятість перемогли всі перешкоди й сьогодні наша Українська Православна Церква в Чиливек виглядає як справжня писанка всередині й знадвору. Сам о. П. Сацевич через 26 років був свідком віддапої посвяти й праці наших православних українців.

Пані Н. Марчук передала історію місцевого відділу СУК ім. Ольги Кобилянської від початків його заснування в Чиливек в 1947 року. Добр. Ольга Сацевич представила присутнім пані Вікторію Пушку, голову Провінційної Екзекутиви СУК на Британську Колюмбію. Пані В. Пушка передала всім привіт від голови Централі Союзу і рівнож привітала громаду церковну та місцевий відділ СУК зі золотим ювілеєм. Промова пані В. Пушки була дуже змістовна і цікава. Це ж наші піонери збудували наші українські православні церкви. Наші прадіди й діди передали нам українську культурну спадщину, яку ми мусимо затримати, щоби не загубити нашої ідептичпості.

Слідувало вручення грамот заслуженим членкам Союзу. По 50 років грамоти отримали: Марія Стефюк, Анна Сабат і Анна Креп'якевич. Від 8 до 25 років такі членки: Нели Марчук, Сильвія Ґелета, Розалія Матечук, Катерина Кисєльов, Наталка Олексій, Доли Юрків, Галя Сабат і Винні Гойтепюк. Пані М. Стефюк і пані А. Креп'якевич засвітили свічки й загасили їх на спомин тих членок, які відійшли у вічність.

Члени місцевого церковного хору відспівали піонерську пісню під проводом пані Н. Марчук. Пані Іванна Рак, член Консисторії, гість-промовець передала привіт всім членам громади Св. Димитрія та членкам місцевого відділу СУК з нагоди цього подвійного золотого ювілею. Звернулася вона з закликом купляти ікону Св. Андрея, щоби піднести фінансовий стан Консисторії. Доповідачка говорила багато про ПРАВОСЛАВІЄ (ORTHODOXY), шкода тільки, що зі своєї промови вилишила чи взагалі пе вживала слово українське православіє, а це для нас тут є дуже важне, бо все є ще далі українське православне.

Потім пані Н. Марчук відчитала свою поему. Згодом пан Зенон Сабат, голова церковної громади Св. Димитрія подякував о. Прот. Михайлові Сокирці, що служив разом з о. Протопресвітиром Петром Сацевичом, пані Н. Марчук за програмку ювілейного свята, голові відділу місцевого СУК, пані С. Ґелеті та всім членкам, за промови пані В. Пушці і пані І. Рак. Пан Роман Бобровник і Майк Касіян прислугували отцям під час Літургії. Належиться подяка господареві громади, пану Петрові Горипові і за чудесні колачі, яка спекла на цю оказію пані М. Стефюк.

Пан З. Сабат заявив всім присутпім, що отець Протопресвітер Петро Сацевич лишає громаду Св. Димитрія після 26 років служіння тут. Побажавши отцеві Петрові Сацевичові доброго здоров'я пан Сабат вручив йому дарунок - це велика знимка церкви Св. Димитрія оправлена в рамці з гарно вигравірованою табличкою для бувшого пароха.

На закінчення Ювілейного свята Прот. Михайло Сокирка висловив сердечний привіт всім членам громади з нагоди цього золотого ювілею та провів молитву а всі присутні відспівали „Де згода в родині". Після традиційного краяння торта ювілей закінчено.

- Присутня

LETTERS TO THE EDITOR
ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Слава Ісусу Христу!

Бажаю Благословення від Господа - на далі щасливо працювати на користь нашого журналу.

Даруся Пасічник
Кемлупс БК

До Редакції,

Сердечні гратулації на новий формат журналу. Бажаю кріпких успіхів на многії літа!

Олеся Піць
Йорктон Саск

Dear Editor,

I am enclosing a cheque for $100 to renew my subscription to this great magazine - we enjoy it and are proud of it. I am paying 2 year subscription for me and 2 year for Natalie Klutz in Canora, Sask. We are both active in the UWAC and needless to say are very busy. We both thank you.

Verna Hladyboroda, Calgary AB

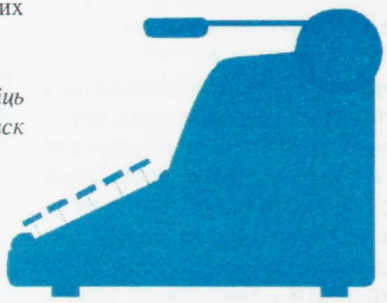

Христос Рождається!
Славімо Його!

Вельмишановна Пані Редакторко,

Вітаю Вас із Різдвом Христвим та Новим Роком і бажаю Вам і всім працівникам редакції Променя всього найкращого, доброго здоров'я та витривалости в нелегкій Вашій видавничій праці.

Промінь - це один з найкращих жіночих журналів в діяспорі.

В прилозі $30.00 долярів, моя передплата.

З любовю у Христі
† *Іоан, Єпископ*

(The Rt. Rev. Bishop Ioan Derewianka Genn, Belgium)

PROMIN SUBSCRIPTION FORM / ПЕРЕДПЛАТА НА ПРОМІНЬ

Give a Promin subscription as a gift to a friend or relative in Canada, Ukraine or any other country. A card will be enclosed acknowledging your gift.

Please send Promin to the following from: _____

Name _____

Address _____

City _____ Province _____ Country _____ Postal Code _____

Cheque or money order enclosed in the amount of $ _____ for _____ years at $20 ($25) a year

Canada - $20 a year, Other countries - $25 a year - В Канаді - $20 на рік, В інших країнах - $25 на рік

PROMIN - BOX 73016, LIMERIDGE MALL POSTAL OUTLET, HAMILTON, ONTARIO, CANADA L9A 5H7

Лилія Григірчук Зузак

Лилія Григірчук Зузак (Lily Hryhirchuk Zuzak) упокоїлася в Бозі 15-го вересня, 1997 р. у Вернон, БК, на 58-ім році життя.

Залишила нам на пам'ять її щирість, оптимізм і співучий голос на віки.

На свіжу могилу нашої дорогої доні і дружини, даруємо $50.00 на журнал Промінь як нев'янучий вінок. Вічна її пам'ять.

Батько і мати, Мирослав і Розаля Григірчук, та муж Др. Василь Зузак

Замість квітів на свіжу могилу моєї дворідної сестри, **бл. п. Стефки Голінатий** з Сван Ривер, Манітоба жертвую $30.00 на Промінь у її світлу пам'ять.

Даруся Пасічник, Кемлупс, Б.К..

В пам'ять Марії Лукіян

Марія Лукіян, дівоче фамілія Захарюк - 1 листопад 1997 року після тяжкої недуги упокоїлась в Ню Вестмінестер БК в шпиталі. Проживши 86 років покійна Марія народилася 2 липня 1911 року в селі Берегомет на Буковині в селянській родині. Марія мала трьох братів Деонізія, Михайла і

Марія Лукіян

Івапа. Брат Михайо приїхав до Канади 1928 р., а помер 1996 р. Брати Деонізій і Іван загинули на війні у 1944 році. Марія 1933 року одружилася з Іваном Лукіян. У них було двоє синів, старший Василь і Николай. Николай помер на першому році життя. Війна розлучила Марію з чоловіком Іваном. Прожила Марія на Буковині в розлуці 24 роки і виховувала сина Василя. В 1968 році Іван при допомозі рідного брата Михайла забрав Марію до Канади. Разом прожили 19 років. В 1987 році на 85 році життя після тяжкої недуги Іван упокоївся і Марія знову залишилася сама. В рідному краю мала сина Василя, його дружину Ніну, правнуків Андрія і Ігоря, внучку Галину і її чоловіка Славка, правнуків Юля і Николай, від рідного брата Деонізія внуку Ларису і Олю. Марія два рази відвідувала свою родину на Україні - це 1997 р. і 1994 р. В 1995 році син Василь разом з дружиною приїхали в Канаду на запрошення до мами і прожили разом два роки. Марія була віруючою християнкою православної церкви та її членом. Відходячи у вічність небожка зааишила в смутку свого сина Василя, невістку Ольгу в Ню Вестмінстер, внука Івана і його дружину Ніну, правнуків Андрія і Ігоря, правнуків Юлю, Николая в селі Берегомет на Буковині, братових внуків Ларису і Олесю, брата Михайла, доньку Дояну і її чоловіка Елено і дальшу родину та багато приятелів, з якими познайомилася на протязі свого життя.

Maria was a church member of St. Peter & Paul in New Westminister BC. She loved the Ukrainian way of life, the church and made many friends in the Canadian Ukrainian community. We will all remember her immense contribution of culture and friendship that she shared with us. Her funeral service was conducted by Very Rev. M. Sokyrka and Rev. P. Yamiuk on November 6, 1997 at the New Westminster Ukrainian Orthodox Church of St. Peter and Paul. Following internment all attending were welcomed to a memorial dinner at the church premises. Збірка на нев'янучий вінок начислила $293.00 і було розділено по $146.50 на журнал Промінь і на Вісник. Вічна їй пам'ять!

Submitted by Ollie Waverick

ПОЕЗІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

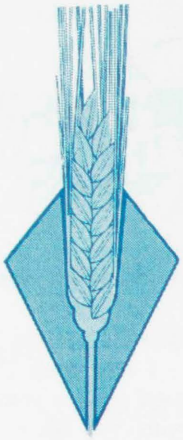

POETRY BY LESIA UKRAINKA

Мій Шлях

На шлях я вийшла ранньою весною
І тихий спів несмілий заспівала,
А хто стрівався на шляху зо мною,
Того я щирим серденьком вітала:
<Самій не довго збитися з путі,
Та трудно з неї збитись у гурті>.

Я йду шляхом, пісні свої співаю;
Та не шукайте в них пророчої науки, -
Ні, голосу я гучного не маю!
Коли ж хто сльози ллє з тяжкої муки, -
Скажу я: <Разом плачмо, брате мій!>
З його плачем я спів з'єднаю свій,

Бо не такі вже гіркі сльози - спільні.
Коли ж на довгому шляху прийдеться
Мені почути співи гучні, вільні, -
В моїй душі для них луна знайдеться.
Сховаю я тоді журбу свою
І пісні вільної жалем не отрую.

Коли я погляд свій на небо звожу, -
Нових зірок на йому не шукаю,
Я там братерсвто, рівність, волю гожу
Крізь чорні хмари вглядіти бажаю, -
Тих три величні золоті зорі,
Що людям сяють безліч літ вгорі...

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи стріну, може, де і квіт барвистий?
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу свій шлях тернистий, -
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала: з співом на устах!

Contra Spem Spero!

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись ,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть, і настане
Ще й для мене весела весна.

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать,
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В довгу, темную нічку невидну
Не стулю ні на хвильку очей,
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.

Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! - Геть думи сумні!

SPINACH TURNOVERS

2 packages (8 ounces each) cream cheese, softened
3/4 cup butter
2 1/2 cups all purpose flour
1/2 teaspoon salt

Filling:
5 bacon strips, diced
1/4 cup finely chopped onion
2 garlic cloves, minced
1 package (10 ounces) frozen chopped spinach, thawed and well drained
1 cup small-curd cottage cheese
1/4 teaspoon salt
1/4 teaspoon pepper
1/8 teaspoon ground nutmeg
1 egg, beaten
Salsa, optional

In mixing bowl, beat cream cheese and butter until smooth. Combine flour and salt; gradually add to creamed mixture (dough will be stiff). Turn onto a floured surface; gently knead 10 times. Cover and refrigerate at least 2 hours. In a skillet, cook bacon until crisp. Remove bacon; reserve 1 tablespoon drippings. Saute onion and garlic in drippings until tender. Remove from heat; stir in bacon, spinach, cottage cheese and seasonings. Cool. On a lightly floured surface, roll dough to 1/8" thickness. Cut into 3" circles; brush edges with egg. Place 1 heaping teaspoon of filling on each circle. Fold over; seal edges. Prick tops with fork. Brush with egg. Bake at 400 degrees for 10 - 12 minutes or until golden brown. Serve with salsa if desired.

Yield: about 4 dozen
Note: Baked turnovers may be frozen. Reheat unthawed turnovers at 400 degrees for 10 minutes.

BRUNSWICK NO FUSS PATE SPREAD

1 can (106 g/3.75 oz.) Brunswick sardines in oil
1 package (227 g/8 oz.) cream cheese
5 ml (1 tsp) garlic powder
1 green onion, chopped (optional)
10 ml (2 tsp) mustard
30 ml (2 tbsp) chopped parsley

Blend sardines and cream cheese in a food processor or blender. Add garlic powder, onions, mustard and parsley, or your favourite combination of spices. For an extra zesty taste, stir in taco sauce or use the sardines with hot tabasco peppers variety. Serve with your favourite crackers or tortilla chips. Makes 6 to 8 servings.

-- Recipes submitted by Ollie Waverick

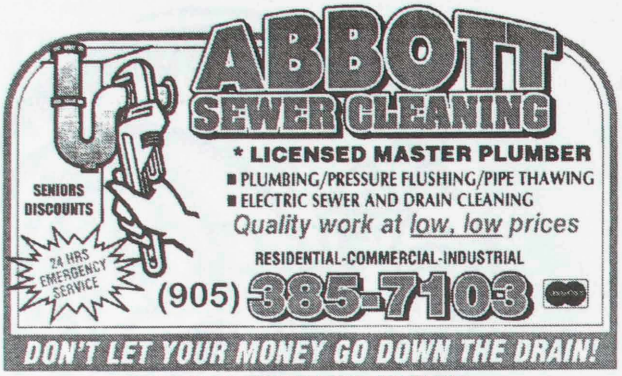

PROMIN CONVENERS!

Over the next few months, you will receive lists of the subscribers in your area. Please help us to settle subscription payments and add new readers to our mailing list! Your assistance is greatly appreciated!

РЕФЕРЕНТКИ ПРОМЕНЯ

В скорому часі Ви одержите листи передплатників журналу Вашого міста/околиці. Просимо допомогти нам у збиранні передплат, діючих і нових, за що будемо вдячні.

REMINDER

Please don't forget to submit your entries for our Mother's Day "Mother of the Year" Recognition Award. Entries should be in the form of a 1-2 page explanation on why your mother should be chosen as Promin's "Mother of the Year" for 1998. Entries must be receives by April 1, 1998

ПРИГАДКА

Пригадуємо прислати номінації на **Визначну Маму** року з нагоди „Дня Матері". Просимо подати короткий опис про свою маму (1 до 2-ох сторінок) до редакції не пізніше як до 1-го квітня, 1998 р.

УКРАЇНСЬКА КАНАДСЬКА ФУНДАЦІЯ
ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
UKRAINIAN CANADIAN FOUNDATION OF
TARAS SHEVCHENKO

Let's ensure our future!

- Providing grants to promote the development of Ukrainian Canadian arts, education, literature and language since 1963. Over $2.5 million awarded.
- Receives financial support from the community it serves. All contributions used to increase the capital fund. Grants are awarded from the interest.
- Inquire about living bequests and designated funds.
- Perpetual recognition given to all contributors.

For more information contact:
Shevchenko Foundation
456 Main Street
Winnipeg, MB R3B 1B6
Tel. 204-942-4627
Fax 204-947-3882

Запевнімо нашу будучність!

Просимо надіслати до редакції Ваші **Великодні привітання** не пізніше як до 1-го березня, 1998 р.
Цінни за привітання як слідує:
чверть сторінки - $35.00
пів сторінки - $60.00
ціла сторінка - $100.00

Please remember to submit your **Easter Greetings** to Promin no later than March 1st, 1998.
Prices are as follows:
Quarter page - $35
Half page - $60
Full page - $100

Note: The donations listed in this section include all those received to January 15, 1998. In memorium donations are acknowledged in that specific area. The Editorial Board gratefully acknowledges the generous donations in support of Promin.

CORRECTION: Please note that Mary Kuchta of Saskatoon SK donated **$30.00** to the Promin Press Fund, not $10.00, as was incorrectly printed in the November/December issue. Please accept the editors' utmost apologies for the error.

Natalie Maruschak, Alvena SK - birthday	$115.00
Anne Zawalsky, North Battleford SK	$30.00
Rev. O. Flak, Edmonton AB	$23.00
Vera Hladyboroda, Calgary AB	$20.00
Lidia Liber, Etobicoke ON	$20.00
Aline Zurachenko, Penetanguishene ON	$10.00
Olga Semeniuk, Amherstburg ON	$10.00
Nadia Kovylnyk, Calgary AB	$10.00
Anne Dorosh, Saskatoon SK	$10.00
Lena Tataryn, Thorhild AB	$10.00
Maria Buczak, Montreal PQ	$10.00
Pauline Yaremchuk, Myrnam AB	$10.00
Antonia Walkovich, Mississauga ON	$10.00
Anastazia Kowalchuk, Montreal PQ	$5.00
Annie Bucklaschuk, Oakburn MB	$5.00
Stefania Hiritsch, Montreal PQ	$5.00
Maria Oschypko, Montreal PQ	$5.00
Palahna Dybko, Hamilton ON	$5.00
Annie, Ewanchuk, Mayfair SK	$5.00
Anastazia Kowalchuk	$5.00
Mary Metrunec, Myrnam AB	$5.00
Mary Manuck, Surrey BC	$5.00
Mary Antonishka, Surrey BC	$5.00
Alexandra Gardener, Surrey BC	$5.00
Helen Tkachuk, Surrey BC	$5.00
Karolina Sawicki, LaSalle PQ	$5.00
Emelia Trufyn, Brampton ON	$5.00

PHOTO OP!

Please send us your favourite photographs that you would like to see, in full colour, on the back cover of Promin magazine. May we suggest photographs from your trips to Ukraine and abroad, special community events, folklore and artwork. We would request that submissions are limited to photographs of scenery or objects only. Selection of photographs will be at the editors' discretion.
Please send us your duplicate copy - photographs will not be returned.

ПРИСИЛАЙТЕ НАМ ЗНИМКИ!

Час від часу є нагода поміщувати кольорові знимки на задній окладинці журналу. Якщо у Вас є знимки з подорожі або мистецьких імпрез, які надавались би то просимо їх нам прислати. Знимки повинні бути загального характеру, тобто крайовиди, мистецькі вироби тощо. Редакційна колегія буде відповідальна за остаточний вибір знимок для поміщення.

UKRAINIAN ORTHODOX LIBRARY OF
ST JOHNS
10611-110 AVE
EDMONTON AB
T5H 1H7 1-Dec-97

Марія Заньковецька
1860-1934

В. В. Радзимовська
1886-1953

Соломія Кришельницька
1873-1952

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Софія Русова
1857-1940

Ольга Кобилянська
1863-1924

Олександра Єфименко
1848-1918

Зінаїда Мірна
1875-1950

Олена Кисілевська
1869-1954